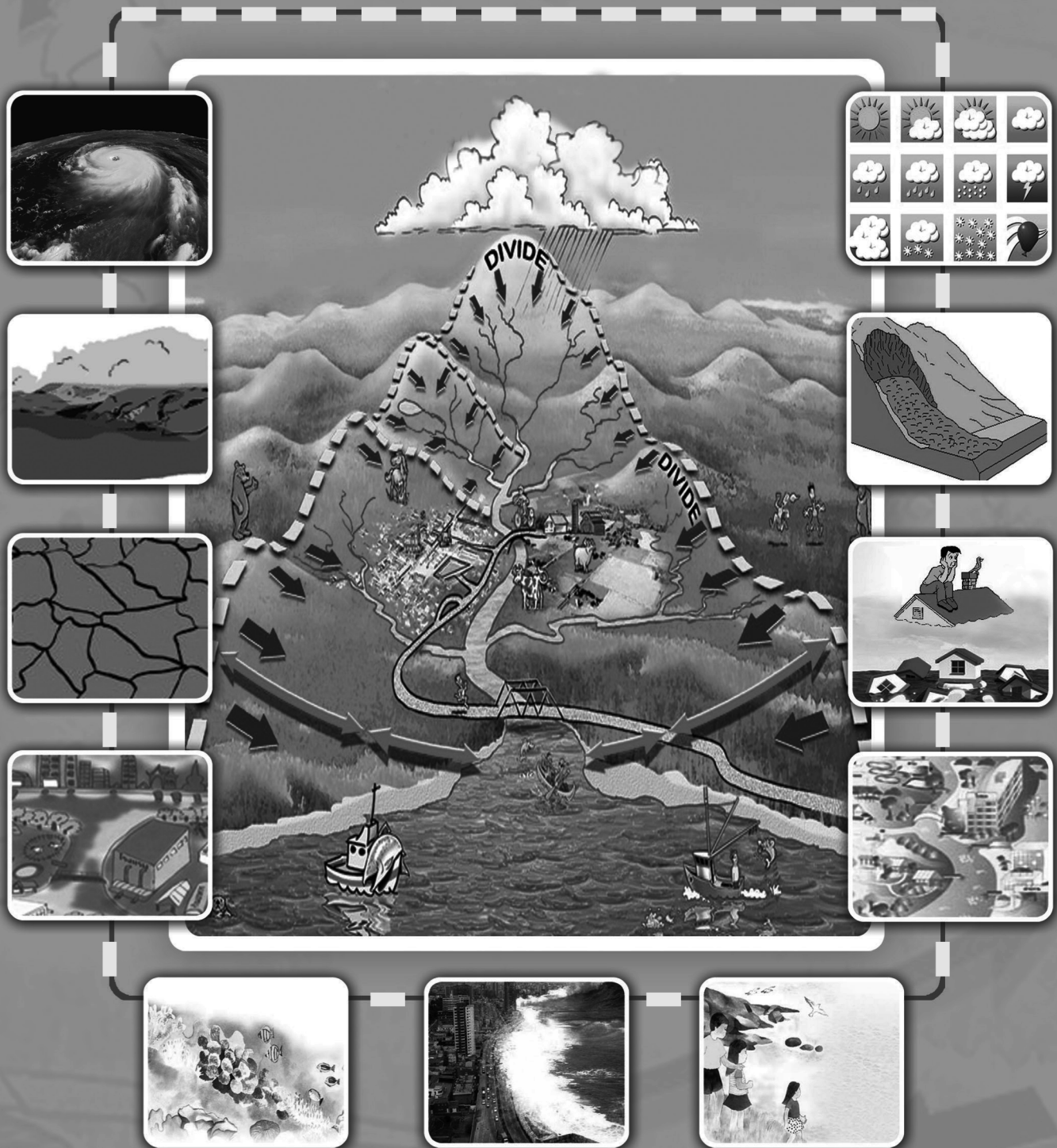

ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาททรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗

สำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา
กรมทรัพยากรน้ำ

คณะผู้ดำเนินงาน**ชื่อหนังสือ** ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙**พิมพ์ครั้งที่ ๑** เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕**จัดทำโดย** สำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา กรมทรัพยากรน้ำ**ส่วนวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ**

เลขที่ ๑๘๐/๓ ถนนพระรามที่ ๖ ซอย ๓๔

แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๙๘ ๖๖๑๗ โทรสาร ๐ ๒๒๙๘ ๖๖๑๗ Website : www.dwr.go.th**ที่ปรึกษา**

๑. นายจตุพร บุรุษพัฒน์	อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
๒. นายนิวัติชัย คัมภีร์	รองอธิบดี
๓. นายชัยพร ศิริพรไพบูลย์	รองอธิบดี
๔. นางสาวภาวิณี ปุณณกันต์	รองอธิบดี
๕. นายสมฤทธิ์ วิไลพรรัตน	ผู้อำนวยการสำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา

คณะผู้จัดทำ

๑. นายบุญชัย งามวิทย์โรจน์	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ
๒. นางสาวโสภา นพศิริ	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ
๓. ดร.ภาณุ มนูญรวงศ์	นักธรณีวิทยาชำนาญการ
๔. นายธีระเดช คุรุวุฒิ	นักธรณีวิทยาชำนาญการ
๕. นางสาวไพลิน บุญนะ	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
๖. นางสาวกาญดา เชื้อสุวรรณ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
๗. นายอภัยยุทธ์ สุวรรณชูจิต	วิศวกรโยธาชำนาญการ
๘. นางการีมา วงษ์สิน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๙. นางสาวปาริชาติ บ่อคุ้ม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๑๐. นายนริศร์ วงษ์เสรี	พนักงานพิมพ์

บรรณาธิการ นายบุญชัย งามวิทย์โรจน์**พิมพ์ที่** โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

ISBN 978-974-286-946-5

คำนำ

โครงการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัยเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์และทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ เป็นโครงการหนึ่งในแผนงานวิจัยการจัดทำยุทธศาสตร์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทุกระดับเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ และนำข้อค้นพบมาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ซึ่งคณะผู้วิจัยคาดหวังว่าข้อมูลที่ได้รับจะช่วยกำหนดทิศทางการงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำให้สามารถสนองความต้องการขององค์กร ชุมชนท้องถิ่น และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยพัฒนาศักยภาพการวิจัยและการพัฒนาเครือข่ายการวิจัยด้านทรัพยากรน้ำของกรมทรัพยากรน้ำให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เกิดงานวิจัยที่เท่าทันต่อปัญหาทรัพยากรน้ำที่นับวันจะทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและต้องการการบริหารจัดการในเชิงรุกมากยิ่งขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งการแก้ไขปัญหาแบบองค์รวมทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่นที่เป็นพื้นที่การศึกษาระดับสถาบัน องค์การตามภารกิจของหน่วยงานและระดับชาติที่มาจากกรอบนโยบายที่เป็นทิศทางการพัฒนาของประเทศ และการประสานความร่วมมือในระดับภูมิภาค ล้วนต้องการวิธีการดำเนินงานในทิศทางที่มีเป้าหมายชัดเจน บนฐานข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ มีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เพียงพอจากงานวิจัยด้านทรัพยากรน้ำ

คณะผู้จัดทำ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าโครงการศึกษาวิจัยนี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งหลักร่วมกันว่ากรมทรัพยากรน้ำต้องการงานวิจัยแบบใด ต้องการงานวิจัยไปทำอะไร งานวิจัยจะเป็นไปในทิศทางไหน และจะอย่างไรเพื่อผนึกกำลังภายในกรมทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดการบูรณาการความคิดและกิจกรรมวิจัยแล้วก้าวไปพร้อมกันอย่างมีพลัง มีความมั่นใจ และถูกทิศถูกทางจนถึงจุดหมายที่ตั้งไว้

คณะผู้จัดทำ

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้จัดทำหนังสือยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ขอขอบคุณ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ที่เป็นส่วนสำคัญต่อการจัดทำหนังสือที่เป็นผลงานวิจัยเล่มนี้ ตั้งแต่การแต่งตั้งคณะทำงาน การประเมินผลสำรวจจากคณะทำงานต่อการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ การจัดเวทีเพื่อขอความคิดเห็นจากหน่วยงานภายในสังกัดของกรมฯ และจากหน่วยงานอื่น รวมทั้งสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้แทนชุมชนท้องถิ่นที่ได้สละเวลามาให้ข้อมูลการพัฒนาท้องถิ่นที่สำคัญ คณะผู้จัดทำจึงต้องขอขอบคุณผู้ที่ให้ข้อมูลที่เป็นความสำเร็จต่องานวิจัยในหนังสือเล่มนี้ อันได้แก่สำนักต่างๆ ในสังกัดของกรมฯ และสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑-๑๐ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และชุมชนอีโต้้น้อย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อความสำเร็จ

สุดท้ายนี้ คณะผู้จัดทำต้องขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ในสำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยาทุกท่านที่ได้ร่วมแรงร่วมใจประสานงานในการสร้างสภาวะแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในทุกขั้นตอน จนยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ แล้วเสร็จ สามารถทำแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ คณะผู้จัดทำหวังว่าหนังสือเล่มนี้ ถึงแม้จะเสร็จออกมาเป็นรูปเล่มช้าไปบ้าง แต่ก็หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไม่มากนักน้อย

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

กิตติกรรมประกาศ

สารบัญเนื้อหา

สารบัญตาราง

บทที่ ๑ : บทนำ

๑.๑	หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒	วัตถุประสงค์การวิจัย	๒
๑.๓	ขอบเขตการวิจัย	๒
๑.๔	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๒
๑.๕	คำจำกัดความในการวิจัย	๓
๑.๖	แนวคิดทฤษฎีในการศึกษา	๓
๑.๗	ระเบียบวิธีวิจัย	๖

บทที่ ๒ : ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัย

๒.๑	ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	๔
๒.๒	ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัยและแนวทางพัฒนางานวิจัย	๑๑
๒.๒.๑	การศึกษาผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ	๑๑
๒.๒.๒	ประเภทงานวิจัยที่กรมทรัพยากรน้ำควรสนับสนุน	๑๑
๒.๒.๓	ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและทิศทางของงานวิจัยกรมทรัพยากรน้ำ	๑๑
๒.๒.๔	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ	๑๓
๒.๒.๕	ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ	๑๔
๒.๒.๖	ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นวิจัยที่กรมทรัพยากรน้ำควรสนับสนุน	๑๔
๒.๓	ความต้องการพัฒนาทักษะด้านการวิจัย	๑๕
๒.๓.๑	การฝึกอบรม	๑๕
๒.๓.๒	ความสนใจทำวิจัยของกลุ่มข้าราชการ	๑๖
๒.๓.๓	ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยฯ	๑๖
๒.๔	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการงานวิจัยกับตัวแปรอิสระ	๑๗
๒.๔.๑	ปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นต่อการพัฒนางานวิจัย	๑๗
๒.๔.๒	ปัจจัยด้านการงานกับความคิดเห็นต่อการพัฒนางานวิจัย	๑๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๕ ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ	๑๘
๒.๕.๑ การบริหารงานวิจัย	๑๘
๒.๕.๒ การพัฒนาคุณภาพงานวิจัย	๑๙
๒.๕.๓ การพัฒนานักวิจัย	๑๙
๒.๕.๔ อื่นๆ	๑๙
บทที่ ๓ : การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงร่าง	
ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙	
๓.๑ กำหนดการ	๒๑
๓.๒ ผลที่ได้จากการสัมมนา	๒๒
๓.๓ ภาพผู้เข้าร่วมสัมมนา	๒๗
บทที่ ๔ : ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙	
๔.๑ การดำเนินงานและขั้นตอน	๒๘
๔.๒ การวิเคราะห์ศักยภาพการวิจัยและพัฒนาของกรมทรัพยากรน้ำ	๒๙
๔.๓ ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙	๓๑
๔.๓.๑ วิสัยทัศน์	๓๑
๔.๓.๒ พันธกิจ	๓๑
๔.๓.๓ ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ	๓๑
บทที่ ๕ : บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ บทสรุปและอภิปรายผล	๔๐
๕.๑.๑ ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	๔๐
๕.๑.๒ การศึกษาผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ	๔๐
๕.๑.๓ ประสิทธิภาพงานวิจัยที่กรมทรัพยากรน้ำควรสนับสนุน	๔๐
๕.๑.๔ บทบาทและทิศทางของงานวิจัยกรมทรัพยากรน้ำ	๔๑
๕.๑.๕ ศักยภาพการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ	๔๑
๕.๑.๖ แนวทางพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ	๔๑
๕.๑.๗ ประเด็นวิจัยที่ควรสนับสนุน	๔๑
๕.๑.๘ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านการวิจัย	๔๑
๕.๑.๙ ความสนใจทำวิจัยของกลุ่มข้าราชการ	๔๑
๕.๑.๑๐ ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยฯ	๔๒
๕.๑.๑๑ ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อบทบาททิศทางงานวิจัยกับตัวแปรอิสระ	๔๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๕.๒ สรุปข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานวิจัย	๔๒
๕.๒.๑ การบริหารงานวิจัย	๔๒
๕.๒.๒ การพัฒนาคุณภาพงานวิจัย	๔๒
๕.๒.๓ การพัฒนานักวิจัย	๔๓
๕.๒.๔ อื่นๆ	๔๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	๔๓
บรรณานุกรม	๔๔
ภาคผนวก ก	๔๕
ภาคผนวก ข	๕๓
ภาคผนวก ค	๕๗
• ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)	๕๗
• จากวิสัยทัศน์ ๒๕๗๐.....สู่แผนฯ ๑๑ : เศรษฐกิจสร้างสรรค์	๗๓
• นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)	๙๕
• คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔	๑๑๗

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑.๑	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด
๒.๑	สรุปหัวข้อวิจัย ระยะเวลาดำเนินการและแหล่งงบประมาณสนับสนุน
๒.๒	คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางของงานวิจัยกรมทรัพยากรน้ำ
๒.๓	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นต่อศักยภาพการวิจัย (จุดแข็ง-จุดอ่อน)
๒.๔	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นต่อศักยภาพการวิจัย (โอกาส-อุปสรรค)
๒.๕	ทักษะการวิจัยที่กลุ่มตัวอย่างสนใจ (จากทั้งหมด ๑๐๐%)
๓.๑	ผลการวิเคราะห์ SWOT ของการวิจัยและพัฒนาของกรมทรัพยากรน้ำ

ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

จากการปฏิรูประบบราชการเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้นำไปสู่การจัดตั้งกรมทรัพยากรน้ำ และกำหนดให้มีพันธกิจหลักคือการเสนอแนะการจัดทำนโยบาย แผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ การบริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ ปันพูน รวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ประสาน ติดตาม ประเมินผลและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ พัฒนาวิชาการ กำหนดมาตรฐาน และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำ ทั้งระดับภาพรวมและระดับลุ่มน้ำ นโยบายของกรมทรัพยากรน้ำจึงมุ่งเน้นการบริหาร อนุรักษ์ ปันพูน พัฒนา และแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรมอย่างยั่งยืนภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ประชาคม เครือข่ายภาคเอกชน ตลอดจนทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

กรมทรัพยากรน้ำได้กำหนด ๓ ยุทธศาสตร์หลักไว้ในผังเชื่อมโยงการบริหารราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์ พัฒนาและปันพูนแหล่งน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อจัดหาต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการกระจายน้ำ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาระบบเฝ้าระวัง และเตือนภัยจากพิบัติภัยทางธรรมชาติ

แรงขับเคลื่อนสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้กรมทรัพยากรน้ำบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้คือการวิจัย เพราะการวิจัยที่มีเป้าหมายแนวทางชัดเจนและตอบสนองต่อความต้องการจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากรมทรัพยากรน้ำ ด้วยงานวิจัยเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่องานด้านวิชาการ การดำเนินงานตามพันธกิจของกรมทรัพยากรน้ำ ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จยังประกอบด้วย การจัดทำยุทธศาสตร์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ เพราะยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ เป็นกรอบในการทำงานเพื่อการตัดสินใจ เกิดขึ้นโดยระเบียบวิธีการบริหารโดยวิเคราะห์จากปัจจัยทั้งภายนอกและภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ มุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร การจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำจะช่วยให้งานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำมีทิศทางและมีจุดมุ่งในการบรรลุเป้าหมายอย่างชัดเจน ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดวัตถุประสงค์และทิศทางการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับสภาวะความเปลี่ยนแปลงด้วยเหตุนี้ การจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ จึงเป็นมาตรการหนึ่งที่สำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ด้วยเหตุนี้ สำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา จึงมีโครงการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัย เพื่อวางแผนยุทธศาสตร์และทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำให้มีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติการ อีกทั้งเป็นการตั้งหลักร่วมกันว่ากรมทรัพยากรน้ำต้องการงานวิจัยแบบใด ต้องการงานวิจัยไปทำอะไร เพื่อให้งานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง นอกจากนี้ ข้อค้นพบที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนยุทธศาสตร์การวิจัยและกำหนดทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ก่อเกิดการประสานงานและบูรณาการทางความคิด กิจกรรมวิจัยในมิติต่างๆ เพื่อผนึกกำลังภายในกรมทรัพยากรน้ำ ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อม อุปกรณ์/เครื่องมือการวิจัยเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของกรมทรัพยากรน้ำได้พัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัย สร้างประสบการณ์และพัฒนาไปสู่การเป็นนักวิจัยที่มีคุณภาพในอนาคต

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ
๒. เพื่อนำข้อค้นพบมาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ รวมถึงการกำหนดทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ
๓. เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงานวิจัยให้สามารถสนองความต้องการของหน่วยงานภายในกรมทรัพยากรน้ำ

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัยเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์และทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้บริหาร นักวิจัย และข้าราชการสังกัดกรมทรัพยากรน้ำ โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะผู้ที่เต็มใจให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

๑.๔ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทราบความคิดเห็นของผู้บริหาร นักวิจัย และข้าราชการที่มีต่องานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ และแนวทางพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ
๒. ข้อมูลประกอบการวางแผนยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ รวมถึงข้อมูลในการกำหนดทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ
๓. แนวทางพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำให้สามารถสนองความต้องการของหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๕ คำจำกัดความในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก ทศนะ หรือข้อพิจารณาของแต่ละบุคคลที่มีต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่ง อาทิ บุคคล สิ่งของ เรื่องราว สถานการณ์ต่างๆ ที่ประสบในสังคม โดยมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ

ความต้องการพัฒนางานวิจัย หมายถึง การแสดงความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนางานวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่บุคคลนั้นๆคาดหวัง หรือตั้งเป้าหมายไว้

การพัฒนางานวิจัย หมายถึง แนวทางหรือวิธีการปรับปรุงเพื่อยกระดับคุณภาพงานวิจัยโดยการพัฒนาคุณภาพงานวิจัย พัฒนานักวิจัย และการบริหารจัดการงานวิจัย

๑.๖ แนวคิดทฤษฎีในการศึกษา

การศึกษาความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัยเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์และทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ คณะผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (๑) แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น (๒) แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง เพื่อนำมาใช้ในการอภิปรายผลการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๖.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ปทานุกรมสังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๒) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็น ซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง (๑) ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม (๒) ทศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง (๓) คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่า ความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่าง หรือต่อบุคคลบางคน

Webster (๑๙๖๘) ให้ความหมายว่าความคิดเห็น คือ ความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความรู้ อันแท้จริง แต่จะตั้งอยู่ในจิตใจ ความเห็นและการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่น่าจะเป็นจริงหรือน่าจะตรงตามที่ได้คิดไว้

โดยสรุป ความคิดเห็น คือการแสดงออกถึงความรู้สึก ทศนะ หรือข้อพิจารณาของแต่ละบุคคลที่มีต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่ง อาทิ บุคคล สิ่งของ เรื่องราว สถานการณ์ต่างๆ ที่ประสบในสังคม โดยมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ

ประเภทของความคิดเห็น

Remmer (๑๙๕๔) กล่าวว่า ความคิดเห็นมี ๒ ประการด้วยกัน คือ

๑. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด - เชิงลบสุด (Extreme Opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลง ทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก

๒. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Contents) การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

จำเรียง ภาพจิตร (๒๕๓๖) ได้อธิบายไว้ว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นมีหลายประการ อาทิ

๑. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท เป็นต้น

๒. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย

๓. กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษอันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ ไม่ว่าจะให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้าม กลุ่มเฉื่อยชาก็จะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกมากนัก

การวัดความคิดเห็น

การวัดความคิดเห็นโดยทั่วไป มี ๓ องค์ประกอบ คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้า และการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำ มากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้น โดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่จะตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถามและผู้ถูกวัดจะเลือกตอบความคิดเห็นของคนในเวลานั้น การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดทัศนคติความคิดเห็นนั้นใช้การวัดแบบลิเคิร์ท (Likert scale) โดยเริ่มด้วยการรวบรวมหรือการเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นเลือกตอบออกเป็น ๕ ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Best, ๑๙๗๗) ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความว่าเป็นไปในทางเดียวกัน (เชิงนิยมหรือไม่นิยม) เป็นข้อความเชิงบวก Positive หรือข้อความเชิงลบ Negative (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๒๕๓๔)

๑.๖.๒ แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง (Expectancy Theory)

“ความคาดหวัง” เป็นความนึกหวังไว้ของบุคคล (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒) หรืออาจกล่าวได้ว่า “ความคาดหวัง” เป็นการรอเพื่อที่จะทำบางสิ่งบางอย่างที่ได้คิดไว้ในใจก่อนแล้ว เป็นสภาพที่ต้องการให้บางคนหรือบางสิ่งทีคาดหวังเอาไว้ได้เกิดขึ้นต่อไปในภายหน้า (พจนานุกรม The New Shorter Oxford English Dictionary, ๑๙๙๓)

ในกลุ่มทฤษฎีทางจิตวิทยา แนวคิดทฤษฎีแห่งการมุ่งหวังล่วงหน้า หรือทฤษฎีแห่งการคาดหมายล่วงหน้า (Theory of Expectancy หรือ Tolman's Sign-Gestalt Expectation Theory) ได้มีนักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม โทลแมน (Edward C. Tolman อ้างถึงในวรรณลักษณ์ เมียนเกิด, ๒๕๔๙) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความคาดหวังว่า พฤติกรรมของมนุษย์ทุกอย่างที่แสดงออกมา จะต้องมีความมุ่งหมายหรือมีจุดหมายปลายทาง เมื่อมีความต้องการเกิดขึ้น ร่างกายย่อมจะดิ้นรนเพื่อหาทางสนองความต้องการ

นั้นๆ และจะหยุดสนองที่เปะปะเมื่อพบอาการสนองที่ได้รับผลตอบแทนเป็นที่พอใจ ทั้งนี้ความคาดหวังจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลเพราะทุกคนมีความแตกต่างกัน คนเรียนรู้ได้ไม่เหมือนกันและไม่เท่ากัน

แนวความคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาของกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้แบบสนามของเลวิน (Lewin's Field Theory หรือ Lewin's Topological Theory) ได้มีแนวความคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง ซึ่งได้ให้ความเห็นว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ โดยแรงจูงใจจะกระตุ้นให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง ส่วนปฏิกิริยาตอบสนองจะออกมาในรูปใดก็ขึ้นกับ "Life space" (อวกาศแห่งชีวิตของผู้นั้น หากปฏิกิริยาตอบสนองได้รับความสำเร็จก็จะเกิดความพึงพอใจ ถ้าไม่ได้รับความสำเร็จก็จะเปลี่ยนจุดมุ่งหมายใหม่ เปลี่ยนแรงจูงใจใหม่) "Life space" หมายถึง สิ่งแวดล้อมทุกอย่างของอินทรีย์ซึ่งแยกได้เป็น ๒ ส่วน คือ สิ่งแวดล้อมทางด้านจิตวิทยา (Psychological environment) ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมภายใน เช่น ความคาดหวัง ความสำเร็จ ความภาคภูมิใจ ความสามารถ ความกระตือรือร้นของผู้นั้น อีกส่วนหนึ่ง ได้แก่ สิ่งแวดล้อมภายนอก (Foreign Hull Environment หรือ Physical environment) เป็นสิ่งแวดล้อมนอกอินทรีย์ ทั้งสองส่วนนี้ Kurt Lewin เห็นว่า สิ่งแวดล้อมทางด้านจิตวิทยาสำคัญต่อพฤติกรรมมากที่สุด

Goal Setting Theory ของ Edwin Locke (อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ, ๒๕๓๔) อธิบายว่าบุคคลล้วนมีเป้าหมายที่แน่นอน ซึ่งเขาเป็นผู้ตั้งขึ้นเองและเป้าหมายนั้นมีอิทธิพลต่อการทำงาน ซึ่งเป้าหมายที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎีนี้ประกอบด้วย

- Intention or Conscious Goals หมายถึง เป้าหมายของบุคคลที่จะบอกให้รู้ว่าเขากำลังต้องการอะไร
- Task Goals หมายถึง มาตรฐานในการทำงาน ซึ่งอาจเป็นอันเดียวกับ Goals ก็ได้
- Goal Acceptance หมายถึง Degree ซึ่งทำให้ Task Goal กลายเป็น Conscious Goal
- Goal Commitment หมายถึง จำนวนของผลกำลังที่เขาใช้ไปเพื่อบรรลุเป้าหมาย

ทฤษฎีนี้จึงแตกต่างจาก Expectancy Theory และ Equity Theory กล่าวคือ Locke ให้ข้อคิดว่าแม้สิ่งจูงใจหรือรางวัลจะมีผลต่อการยอมรับและการมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานก็ตาม แต่ก็มิใช่ปัจจัยสำคัญ เป้าหมายต่างหากที่เป็นปัจจัยสำคัญ การที่บุคคลจะเปรียบเทียบผลตอบแทนของเขากับคนอื่น ๆ หรือการคาดหวังจะได้รับผลตอบแทนสูงสุดก็ต่อเมื่อสิ่งเหล่านี้มีผลต่อเป้าหมาย เป้าหมายยังเป็นสาเหตุของแรงจูงใจ มิใช่รางวัลเป็นสาเหตุดังที่เข้าใจ

โดยสรุปการคาดหวังจึงหมายถึง พฤติกรรมที่เกิดจากแรงจูงใจที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งจะมีปฏิกิริยาบางสิ่งกระตุ้นให้เกิดความต้องการ โดยปฏิกิริยาจะตอบสนองจนถึงจุดความพอใจของความต้องการนั้นๆ และความต้องการจะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ หากไม่ได้รับความพอใจของความต้องการนั้นๆ ทั้งนี้ ความต้องการของแต่ละบุคคลจะไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้การคาดหวังยังเป็นการตั้งเป้าหมายให้กับเรื่องใดๆ ตามที่บุคคลหวังจะให้เป็นอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างรวดเร็ว ประโยชน์ของการคาดหวังคือทำให้เกิดแรงบันดาลใจ การทุ่มเทความพยายาม นั่นคือเมื่อบุคคลเกิดความคาดหวังใดๆ (ทั้งทางลับและทางแจ้ง) ก็มักจะพยายามทำให้บรรลุสิ่งนั้น เพื่อให้ได้มาตามความคาดหวัง จึงมักจะเกิดแรงกระตุ้นความพยายามที่มากขึ้น

๑.๗ ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัยเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์และทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เน้นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Study) มีรายละเอียดของวิธีการดังนี้

๑.๗.๑ ประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาคือ ผู้บริหาร นักวิจัย และข้าราชการ สังกัดกรมทรัพยากรน้ำ การคัดเลือกตัวอย่าง ใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะผู้ที่เต็มใจให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม โดยมีผู้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๙๐ ราย จากจำนวนทั้งสิ้น ๒๓๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕ สามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามหน่วยงานที่สังกัด ดังรายละเอียดในตาราง ๑.๑

ตาราง ๑.๑ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด

สำนัก	ผู้บริหารและ นักวิจัย	ข้าราชการ	รวม
สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ	๑	๑๗	๑๘
สำนักส่งเสริมและประสานมวลชน	๐	๑๗	๑๗
สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ	๒	๑๒	๑๔
สำนักบริหารจัดการน้ำ	๕	๑๘	๒๓
ศูนย์ป้องกันวิกฤตน้ำ	๑	๑๕	๑๖
สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ	๑	๑๙	๒๐
สำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา	๑๗	๑๘	๓๕
สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๘	๘	๒๗	๓๕
ศูนย์สารสนเทศทรัพยากรน้ำ	๐	๑๒	๑๒
รวม	๓๕	๑๕๕	๑๙๐

๑.๗.๒ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดเติมคำและเลือกตอบ ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัยและความต้องการพัฒนาทักษะในการทำวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ โดยมีแบบสอบถาม ๒ ชุด คือ (๑) สำหรับผู้บริหารและนักวิจัย (๒) สำหรับข้าราชการ

(๑) สำหรับผู้บริหารและนักวิจัย มีข้อมูล ๓ ส่วน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีทั้งหมด ๔ ข้อ

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัย มีทั้งหมด ๖ ส่วนหลักๆ ประกอบด้วย ประเภทงานวิจัยที่ควรสนับสนุน ๑ ข้อ ความเห็นต่อบทบาทและทิศทางการงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ

๑๕ ข้อ ความเห็นต่อศักยภาพการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ ๑๔ ข้อ แนวทาง/วิธีการพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ ๑๗ ข้อ และประเด็นวิจัยที่ควรให้ความสำคัญ ๑๗ ข้อ

ตอนที่ ๓ ความต้องการพัฒนาทักษะการวิจัยและข้อเสนอแนะต่างๆ มีทั้งหมด ๗ ข้อ

(๒) สำหรับข้าราชการ มีข้อมูล ๓ ส่วน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีทั้งหมด ๗ ข้อ

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและทิศทางของงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ มีทั้งหมด ๑๕ ข้อ

ตอนที่ ๓ ความต้องการพัฒนาทักษะการวิจัยและข้อเสนอแนะต่างๆ มีทั้งหมด ๕ ข้อ

๑.๗.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยสำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา ได้ทำหนังสือขอความร่วมมือส่งไปยังสำนักต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแบบสอบถาม ร่วมกับการแจกแบบสอบถาม และรับคืนด้วยตนเอง ในระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔

๑.๗.๔ การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบคุณภาพแบบสอบถาม ได้แก่ การทดสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยนำไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบกับเอกสาร แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจากการทดสอบเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ได้ค่า Cronbach's alpha Coefficient อยู่ในช่วง ๐.๘๘ - ๐.๘๙ แสดงว่าคุณภาพของแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นค่อนข้างมาก

๑.๗.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดจะถูกนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows สถิติในการวิเคราะห์ มีดังนี้ (๑) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (๒) สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ถูกนำเสนอในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพ

เกณฑ์การพิจารณาคะแนน

การศึกษาความคิดเห็น กำหนดคำถามแบบประมาณค่า (Rating Scale) ให้เลือกตอบ ๕ ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕ คะแนน
มาก	เห็นด้วย	๔ คะแนน
ปานกลาง	ไม่แน่ใจ	๓ คะแนน
น้อย	ไม่เห็นด้วย	๒ คะแนน
น้อยที่สุด	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๑ คะแนน

บทที่ ๒

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัย

การวิจัยถือเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของกรมทรัพยากรน้ำ ด้วยงานวิจัยเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของกรมทรัพยากรน้ำ ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำควรต้องดำเนินการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการ และหาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาทรัพยากรน้ำจะพบว่า สภาพปัญหาทรัพยากรน้ำมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ซับซ้อนและต้องการการบริหารจัดการในเชิงรุกมากขึ้น ซึ่งการแก้ไขปัญหามาแบบองค์รวม ทั้งในระดับองค์กรและระดับชาติ ล้วนต้องการวิธีการดำเนินงานในทิศทางที่มีเป้าหมายชัดเจน บนข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เพียงพอจากงานวิจัยด้านทรัพยากรน้ำ อย่างไรก็ตาม การนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้พัฒนางานให้มีคุณภาพ พัฒนาผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนพัฒนาฐานความรู้ของหน่วยงานนั้น ต้องอาศัยการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเพื่อสร้างและใช้ความรู้จากงานวิจัยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง การศึกษาในประเด็นนี้ คณะผู้วิจัยจึงแบ่งการศึกษาเป็น ๕ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัยและแนวทางพัฒนางานวิจัย

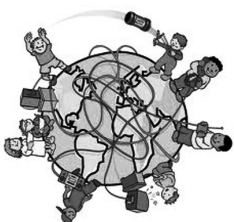
ตอนที่ ๓ ความต้องการพัฒนาทักษะด้านการวิจัย

ตอนที่ ๔ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยกับตัวแปรอิสระ

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะ

รายละเอียดของการศึกษาปรากฏดังนี้

๒.๑ ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๕๗.๔ มีอายุระหว่าง ๓๖-๕๐ ปี ร้อยละ ๔๓.๖ ดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการ ร้อยละ ๕๓.๒ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๖๖.๔ มีอายุราชการ ๒๑ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๓๖.๓ เวลาที่ปฏิบัติงานในกรมทรัพยากรน้ำ ๔ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๕๓.๒ และไม่มีประสบการณ์งานวิจัย ร้อยละ ๖๓.๒ (ตาราง ๒.๑)

หากจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัย และกลุ่มข้าราชการ สามารถสรุปข้อมูลพื้นฐานของแต่ละกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๗๑.๔ มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๕๔.๓ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักและผู้อำนวยการส่วน ร้อยละ ๔๒.๔ จบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ ๕๗.๒ มีอายุราชการ ๒๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๔๐.๐ เวลาที่ปฏิบัติงานในกรมทรัพยากรน้ำ ๔ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๙๑.๔ และมีประสบการณ์งานวิจัย ร้อยละ ๕๗.๑

สำหรับกลุ่มข้าราชการพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๕๔.๒ มีอายุระหว่าง ๓๖-๕๐ ปี ร้อยละ ๔๕.๔ ดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการ ร้อยละ ๕๙.๓ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๗๓.๕ มีอายุราชการไม่เกิน ๑๐ ปี ร้อยละ ๔๐.๖ เวลาที่ปฏิบัติงานในกรมทรัพยากรน้ำ ๘ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๔๔.๔ และไม่มีประสบการณ์งานวิจัย ร้อยละ ๖๗.๗

สำหรับผู้ที่มีการประสบการณ์การทำงานวิจัย ในส่วนของผู้บริหารและนักวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการทำวิจัยในลักษณะของผู้ร่วมโครงการวิจัย รองลงมาคือเป็นหัวหน้าโครงการ และในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน มีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ ๔๕.๗ ที่มีงานวิจัย สรุปหัวข้อวิจัยและแหล่งงบประมาณสนับสนุน ได้ดังตาราง ๒.๑

ตาราง ๒.๑ สรุปหัวข้อวิจัย ระยะเวลาดำเนินการและแหล่งงบประมาณสนับสนุน

หัวข้อวิจัย	เวลาดำเนินการ	แหล่งทุน-งบประมาณ
๑. บทบาทขององค์กรเอกชนต่อการบริหารจัดการ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	๒๕๕๐	กรมทรัพยากรน้ำ
๒. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปริมาณฝน	๒๕๕๐	กรมทรัพยากรน้ำ
๓. ปัจจัยเสี่ยงและวิถีชีวิตชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม และน้ำท่วม-ดินถล่ม กรณีชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ตอนบน	๒๕๕๐-๒๕๕๑	กรมทรัพยากรน้ำ
๔. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกระบวนการดำเนินการ กิจการประปาสามปทาน	๒๕๕๐-๒๕๕๑	กรมทรัพยากรน้ำ
๕. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและป่าต้นน้ำ กรณีศึกษาลุ่มน้ำมูล ลุ่มน้ำปิงและลุ่มน้ำ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*	๒๕๕๐-๒๕๕๑	กรมทรัพยากรน้ำ
๖. Sediment transport @ beach morphodynamics induced by long waves	๒๕๕๐-๒๕๕๒	กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ
๗. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (จังหวัดตรัง)	๒๕๕๑	กรมทรัพยากรน้ำ
๘. การตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพแม่น้ำท่าจีน	๒๕๕๑	กรมทรัพยากรน้ำ
๙. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ ศึกษากรณีลุ่มน้ำสาขาลองปะเหลียน	๒๕๕๑	กรมทรัพยากรน้ำ
๑๐. ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ : ศึกษาเฉพาะกรณีลุ่มน้ำชี	๒๕๕๑	กรมทรัพยากรน้ำ
๑๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการน้ำอุปโภคบริโภค	๒๕๕๑-๒๕๕๒	กรมทรัพยากรน้ำ

หัวข้อวิจัย	เวลาดำเนินการ	แหล่งทุน-งบประมาณ
๑๒. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการลุ่มน้ำของสำนักงาน ทรัพยากรน้ำภาค ๘	๒๕๕๒	งบส่วนตัว
๑๓. การตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำแม่น้ำบางปะกง กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไข ปัญหาน้ำเน่าเสีย	๒๕๕๒	กรมทรัพยากรน้ำ
๑๔. ปัจจัยเสี่ยงและวิถีชีวิตชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม และน้ำท่วม-ดินถล่ม กรณีเปรียบเทียบพื้นที่เสี่ยงภัย กับพื้นที่ประสบภัยน้ำหลาก ดินถล่มบริเวณพื้นที่ จังหวัดเลยและอุดรดิตถ์	๒๕๕๒-๒๕๕๓	กรมทรัพยากรน้ำ
๑๕. การพัฒนาวิถีชีวิตและบทบาทของชุมชนในการจัดการ อุทกภัย*	๒๕๕๒-๒๕๕๕	กรมทรัพยากรน้ำ
๑๖. การเพิ่มสมรรถนะและประสิทธิภาพของการผลิต น้ำประปาเพื่ออุปโภคบริโภคในชุมชนชนบท	๒๕๕๓	กรมทรัพยากรน้ำ
๑๗. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเริ่มต้นระบบกรองน้ำ ขนาดเล็กในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน	๒๕๕๓	กรมทรัพยากรน้ำ
๑๘. ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการฟื้นฟูรักษา แหล่งน้ำขนาดเล็ก	๒๕๕๓	สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย
๑๙. แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำต้นทุน เพื่อบรรเทาวิกฤตการณ์ภัยแล้งและป้องกัน การแพร่กระจายดินเค็ม/น้ำเค็มโดยการมีส่วนร่วม ของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยลำสะเทต จังหวัดบุรีรัมย์	๒๕๕๓	กรมทรัพยากรน้ำ
๒๐. การศึกษารูปแบบความสำเร็จของการจัดการ ทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวทางพระราชดำริ	๒๕๕๓-๒๕๕๔	สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
๒๑. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคองโดยใช้ แบบจำลองคุณภาพน้ำ (ระยะที่ ๒)	๒๕๕๓-๒๕๕๔	ร่วมกับมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารี
๒๒. การวิเคราะห์น้ำหลากลุ่มน้ำยมตอนล่าง	๒๕๕๓-๒๕๕๔	กรมทรัพยากรน้ำ
๒๓. ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อน้ำท่า ในลุ่มน้ำฝาง	๒๕๕๔-๒๕๕๕	กรมทรัพยากรน้ำ

* เป็นงานวิจัยที่ปรึกษา

ในส่วนของการสำรวจการผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัย พบว่า เป็นการทำวิจัยในหัวข้อที่มีความหลากหลายพอสมควร อาทิ

- การออกแบบทดลองอุปกรณ์ทางชลประทาน (ระบบส่งน้ำทางท่อ pump หัวจ่าย)
- ความคิดเห็นของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ต่อวิชาแนวคิดพื้นฐานการพยาบาลเบื้องต้น
- การบริหารงานประปาหมู่บ้านที่เหมาะสมของ สพข.
- การศึกษาบทบาทของกรมการขอเร่งรัดพัฒนาชนบทในกระบวนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การประเมินประสิทธิผลโครงการพัฒนาที่ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ภายใต้การโอนภารกิจจากกรมเร่งรัดพัฒนาชนบท
- ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสารเคมีที่ใช้ในการฆ่าเชื้อโรคในระบบประปาหมู่บ้าน
- ผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชน

๒.๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัยและแนวทางพัฒนางานวิจัย

๒.๒.๑ การศึกษาผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ

จากการสำรวจข้อมูลการอ่านหรือเคยศึกษาผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ พบว่า กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยส่วนใหญ่เคยศึกษาผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๖ ขณะที่กลุ่มข้าราชการ มีเพียงร้อยละ ๔๕.๒ ที่เคยศึกษาผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ จากหัวข้องานวิจัย ซึ่งเป็นข้อคำถามที่มีลักษณะเลือกตอบได้หลายคำตอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยศึกษาผลงานภูมิปัญญาท้องถิ่น/การมีส่วนร่วมของชุมชน มากที่สุด รองลงมาคือ การประเมินศักยภาพลุ่มน้ำ การประเมินความเสี่ยงดินถล่ม การวิเคราะห์คุณภาพน้ำ และอุทกวิทยา ตามลำดับ

๒.๒.๒ ประเภทงานวิจัยที่กรมทรัพยากรน้ำควรสนับสนุน

ในส่วนของความคิดเห็นต่อประเภทงานวิจัยที่กรมทรัพยากรน้ำควรสนับสนุน ซึ่งได้สำรวจเฉพาะกลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยโดยให้เรียงลำดับประเภทงานวิจัยที่คิดว่ากรมทรัพยากรน้ำควรให้การสนับสนุน พบว่า ประเภทงานวิจัยที่ควรได้รับการสนับสนุนสามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้

ลำดับที่หนึ่ง การวิจัยสถาบัน ซึ่งเป็นการศึกษาปัญหา/ความต้องการของกรมฯ เพื่อนำข้อค้นพบไปใช้ในการวางแผน นโยบาย รวมถึงการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาองค์กร

ลำดับที่สอง การวิจัยท้องถิ่น ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อตอบโจทย์ชุมชนท้องถิ่น

ลำดับที่สาม คือ การวิจัยเชิงประยุกต์ ซึ่งการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

ลำดับที่สี่ การวิจัยเชิงนโยบาย ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเพื่อใช้ในการกำหนดทิศทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

๒.๒.๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและทิศทางของงานวิจัยกรมทรัพยากรน้ำ

ประเด็นความความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและทิศทางของงานวิจัยกรมทรัพยากรน้ำ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่างานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ ควรมีบทบาทในการเสริมสร้างความรู้ให้กับบุคลากรกรมทรัพยากรน้ำมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๑ จากคะแนนเต็ม ๕) รองลงมาคือ มี

บทบาทในการเสริมสร้างความรู้ให้ประชาชน/ชุมชนท้องถิ่น (คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๓ จากคะแนนเต็ม ๕) มีบทบาทส่งเสริมการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นรูปธรรม (คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๑ จากคะแนนเต็ม ๕) และมีบทบาทในการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๙ จากคะแนนเต็ม ๕) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและนักวิจัย กับกลุ่มข้าราชการพบว่า ทั้ง ๒ กลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ในประเด็นการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจากการทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) พบว่า กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยมีคะแนนความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยกลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยให้ความสำคัญต่อประเด็นดังกล่าวนี้มากกว่ากลุ่มข้าราชการ

ตาราง ๒.๒ คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางของงานวิจัยกรมทรัพยากรน้ำ

ข้อความ	ผู้บริหาร/นักวิจัย		ข้าราชการ		รวม	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.
๑. เสริมสร้างความรู้ให้บุคลากรกรมทรัพยากรน้ำ	๔.๔๐	๐.๖๐	๔.๔๑	๐.๖๔	๔.๔๑	๐.๖๓
๒. เสริมสร้างความรู้ให้ประชาชน/ชุมชนท้องถิ่น	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๓๒	๐.๖๘	๔.๓๓	๐.๖๖
๓.* ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นรูปธรรม	๔.๕๗	๐.๖๑	๔.๒๕	๐.๗๔	๔.๓๑	๐.๗๓
๔. พัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	๔.๔๙	๐.๕๖	๔.๒๔	๐.๗๒	๔.๒๙	๐.๗๐
๕. สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ และนักวิจัยชุมชน	๔.๒๖	๐.๖๖	๔.๒๗	๐.๖๙	๔.๒๗	๐.๖๘
๖. เน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาทรัพยากรน้ำชุมชนบนความต้องการของท้องถิ่น	๔.๔๓	๐.๖๕๕	๔.๒๐	๐.๗๑	๔.๒๔	๐.๗๑
๗. มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ เครื่องมือและเทคโนโลยีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในสถานการณ์วิกฤต	๔.๓๑	๐.๕๘	๔.๒๑	๐.๗๓	๔.๒๓	๐.๗๐
๘. มีคุณค่าทางวิชาการ เป็นที่ยอมรับระดับชาติ	๔.๒๐	๐.๖๓	๔.๑๕	๐.๗๗	๔.๑๖	๐.๗๔
๙. ตอบสนองความต้องการของกรมทรัพยากรน้ำ	๔.๒๓	๐.๖๙	๔.๑๔	๐.๗๗	๔.๑๕	๐.๗๖
* p<๐.๐๕ (กลุ่มผู้บริหาร/นักวิจัยมีคะแนนแตกต่างจากกลุ่มข้าราชการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕)						
๑๐. สร้างองค์ความรู้ใหม่/นวัตกรรมบริหารจัดการน้ำที่ทันสมัย	๔.๑๔	๐.๖๙	๔.๑๓	๐.๘๓	๔.๑๓	๐.๘๐
๑๑. เน้นวิจัยแบบสหวิทยาการเพื่อสร้างความรู้แบบบูรณาการ	๔.๒๙	๐.๖๒	๔.๐๘	๐.๗๒	๔.๑๒	๐.๗๑
๑๒. เน้นการวิจัยเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ	๔.๐๐	๐.๕๙	๓.๙๙	๐.๘๒	๓.๙๙	๐.๗๙
๑๓. สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	๓.๗๗	๐.๖๙	๔.๐๒	๐.๗๔	๓.๙๗	๐.๗๗
๑๔. มีเอกลักษณ์โดดเด่นแตกต่างจากหน่วยงานอื่น	๓.๘๙	๐.๙๓	๓.๘๖	๐.๘๐	๓.๘๖	๐.๘๒

๒.๒.๔ ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มผู้บริหารและนักวิจัย สามารถสรุปความคิดเห็นจำแนกเป็นจุดแข็งและจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ได้ดังนี้

จุดแข็งและจุดอ่อน

ในส่วนของปัจจัยภายในกรมทรัพยากรน้ำ ที่กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นจุดแข็งของงานวิจัย ได้แก่ การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย ร้อยละ ๖๐.๐ รองลงมาคือ การนำความรู้จากงานวิจัยมาสู่สังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น ๔๕.๗ ส่วนปัจจัยที่กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยมีความเห็นว่าเป็นจุดอ่อนมากที่สุด คือ งบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย ร้อยละ ๙๑.๔๑ รองลงมาคือ ความพร้อมด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ทำวิจัย ร้อยละ ๘๘.๖ การบูรณาการความรู้/ร่วมมือของหน่วยงานในกรม ร้อยละ ๘๒.๙ และทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่องานวิจัย ร้อยละ ๘๐.๐ ตามลำดับ ดังตาราง ๒.๓

นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงระดับผลกระทบของจุดแข็ง-จุดอ่อนดังกล่าวที่มีต่องานวิจัย โดยแปลงให้อยู่ในรูปของคะแนน ปัจจัยที่เป็นจุดแข็งมีค่า $=+๑$ จุดอ่อนมีค่า $= -๑$ นำมาคูณกับระดับผลกระทบเรียงจากมากที่สุด (๕ คะแนน) จนถึงน้อยที่สุด (๑ คะแนน) พบว่า ปัจจัยที่เป็นจุดแข็งมีเพียงการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย (๐.๖๖ คะแนน) ส่วนปัจจัยที่กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยเห็นว่าเป็นจุดอ่อนมากที่สุดคือ งบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย (-๓.๔๓ คะแนน) รองลงมาคือ ความพร้อมด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ทำวิจัย (-๓.๐๓ คะแนน) การบูรณาการความรู้/ร่วมมือของหน่วยงานในกรมฯ (-๒.๕๗ คะแนน) และทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่องานวิจัย (-๒.๓๗ คะแนน) ตามลำดับดังตาราง ๒.๖ ซึ่งเห็นได้ว่ามีทิศทางสอดคล้องกับการพิจารณาจากค่าอัตราส่วนร้อยละ

ตาราง ๒.๓ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นต่อศักยภาพการวิจัย (จุดแข็ง-จุดอ่อน)

จำนวน ๓๕ ราย

ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง	จุดอ่อน
๑. นโยบายด้านการวิจัยของกรมฯ	๒๕.๗	๗๔.๓
๒. ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่องานวิจัย	๒๐.๐	๘๐.๐
๓. งบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย	๘.๖	๙๑.๔
๔. ความพร้อมด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ทำวิจัย	๑๑.๔	๘๘.๖
๕. วิสัยทัศน์ด้านงานวิจัยของผู้บริหาร	๒๒.๙	๗๗.๑
๖. ศักยภาพนักวิจัยของกรมฯ ในการทำวิจัย	๓๑.๔	๖๘.๖
๗. นำความรู้จากงานวิจัยมาสู่สังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น	๔๕.๗	๕๔.๓
๘. การบูรณาการความรู้/ร่วมมือของหน่วยงานในกรมฯ	๑๗.๑	๘๒.๙
๙. การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย	๖๐.๐	๔๐.๐
๑๐. ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปปฏิบัติได้	๒๒.๙	๗๗.๑
๑๑. ผลงานวิจัยที่สนองตอบความต้องการของชุมชน/ท้องถิ่น/ประเทศ	๓๑.๔	๖๘.๖
๑๒. ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน/ท้องถิ่น/ประเทศ	๒๒.๙	๗๗.๑

ส่วนปัจจัยภายนอกกรมทรัพยากรน้ำ ที่กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นโอกาสสำหรับงานวิจัย ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างกรมทรัพยากรน้ำกับชุมชน ร้อยละ ๔๐.๐ รองลงมาคือ ยุทธศาสตร์วิจัยของชาติ ร้อยละ ๓๔.๓ ส่วน ส่วนปัจจัยที่กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยมีความเห็นว่าเป็นอุปสรรคมากที่สุด คือ ระบบบริหารงบประมาณของหน่วยราชการ และ สภาพทางการเมืองของประเทศ ซึ่งมีค่าเท่ากัน คือ ร้อยละ ๔๔.๖

นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงระดับผลกระทบของโอกาส-อุปสรรคดังกล่าวที่มีต่องานวิจัย โดยแปลงให้อยู่ในรูปของคะแนน ปัจจัยที่เป็นโอกาสมีค่า $=+๑$ อุปสรรคมีค่า $=-๑$ นำมาคูณกับระดับผลกระทบเรียงจากมากที่สุด (๕ คะแนน) จนถึงน้อยที่สุด (๑ คะแนน) พบว่า ปัจจัยที่เป็นโอกาสมากที่สุดคือ ความสัมพันธ์ระหว่างกรมทรัพยากรน้ำกับชุมชน (๒.๓๑ คะแนน) รองลงมาคือ ยุทธศาสตร์วิจัยของชาติ (๑.๗๔ คะแนน) ส่วนปัจจัยที่กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยเห็นว่าเป็นอุปสรรคมากที่สุดคือ ระบบบริหารงบประมาณของหน่วยราชการ (-๓.๒๐ คะแนน) รองลงมาคือ สภาพทางการเมืองของประเทศ (-๓.๐๐ คะแนน) และ ชื่อเสียงของหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจในการจัดการทรัพยากรน้ำ (-๐.๓๗ คะแนน) ตามลำดับ ดังตาราง ๒.๔ ซึ่งเห็นได้ว่ามีทิศทางสอดคล้องกับการพิจารณาจากค่าอัตราส่วนร้อยละในตาราง ๒.๔

ตาราง ๒.๔ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นต่อศักยภาพการวิจัย (โอกาส-อุปสรรค)

จำนวน ๓๕ ราย

ปัจจัยภายนอก	โอกาส	อุปสรรค
๑. ระบบบริหารงบประมาณของหน่วยราชการ	๑๑.๔	๔๔.๖
๒. สภาพทางการเมืองของประเทศ	๑๑.๔	๔๔.๖
๓. ยุทธศาสตร์วิจัยของชาติ	๓๔.๓	๒๕.๗
๔. ความสัมพันธ์ระหว่างกรมทรัพยากรน้ำกับชุมชน	๔๐.๐	๒๐.๐
๕. ชื่อเสียงของหน่วยงานอื่นๆ ที่มีภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ	๔๕.๗	๕๔.๓

๒.๒.๕ ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มผู้บริหารและนักวิจัย ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าควรสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อพัฒนานักวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๙ จากคะแนนเต็ม ๕) รองลงมาคือ สนับสนุนงบประมาณให้นักวิจัยเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติ/นานาชาติและจัดสรรทุน/จัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัย (คะแนนเท่ากันคือ ๔.๔๖ คะแนน) และจัดการประชุมถ่ายทอด/เสนอผลงานวิจัยเป็นประจำ (คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๐) ตามลำดับ

๒.๒.๖ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นวิจัยที่กรมทรัพยากรน้ำควรสนับสนุน

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นหรือหัวข้อวิจัยที่กรมทรัพยากรน้ำควรให้การสนับสนุน ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มผู้บริหารและนักวิจัย ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าประเด็นวิจัยที่ควรสนับสนุนมากที่สุด คือ การพัฒนาฐานความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการ

ทรัพยากรน้ำและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ (คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๗ จากคะแนนเต็ม ๕) รองลงมาคือ แนวทางการลดผลกระทบด้านอุทกภัยและดินถล่มโดยใช้มาตรการไม่ใช่สิ่งก่อสร้าง แนวทางการบริหารจัดการน้ำและการเรียนรู้ปรับตัวของชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ/ภาวะโลกร้อน ความเป็นไปได้และความถี่ของการเกิดอุทกภัย/แผ่นดินถล่ม/ภัยแล้งจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือภาวะโลกร้อน (คะแนนเท่ากันคือ ๔.๒๖ คะแนน) และรูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย แผ่นดินถล่ม และภัยแล้งซ้ำซาก (คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๓) ตามลำดับ

๒.๓ ความต้องการพัฒนาทักษะด้านการวิจัย

๒.๓.๑ การฝึกอบรม

ประเด็นความต้องการพัฒนาทักษะด้านการวิจัย ได้ทำการสำรวจ ทั้งกลุ่มผู้บริหารและนักวิจัย และกลุ่มข้าราชการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๓ ระบุว่า หากกรมทรัพยากรน้ำมีการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวิจัย ก็สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม และในประเด็นหัวข้อ ฝึกอบรม ซึ่งเป็นข้อคำถามที่สามารถเลือกตอบได้หลายคำตอบ พบว่า หัวข้อฝึกอบรมที่กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยสนใจมากที่สุด คือ การเขียนข้อเสนอโครงการ รองลงมาคือ การเขียนบทความทางวิชาการ และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ SPSS ตามลำดับ ส่วนหัวข้อฝึกอบรมที่กลุ่มข้าราชการสนใจมากที่สุด คือ การวิเคราะห์ข้อมูล รองลงมาคือ ความรู้เบื้องต้นสำหรับการวิจัย และการเขียนข้อเสนอโครงการ ตามลำดับ (ตาราง ๒.๕)

ตาราง ๒.๕ ทักษะการวิจัยที่กลุ่มตัวอย่างสนใจ (จากทั้งหมด ๑๐๐%)

ทักษะการวิจัยที่สนใจ	ร้อยละ
กลุ่มผู้บริหาร-นักวิจัย	
- การเขียนข้อเสนอโครงการ (๔๐.๐%)	๔๐.๐
- การเขียนบทความทางวิชาการ (๓๑.๔%)	๓๑.๔
- การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ SPSS (๒๔.๖%)	๒๔.๖
- กำหนดปัญหา/โจทย์วิจัย (๒๒.๙%)	๒๒.๙
- การสร้างแบบสอบถาม (๑๔.๓%)	๑๔.๓
กลุ่มข้าราชการ	
- การวิเคราะห์ข้อมูล (๓๓.๕%)	๓๓.๕
- ความรู้เบื้องต้นสำหรับการวิจัย (๓๒.๓%)	๓๒.๓
- การเขียนข้อเสนอโครงการ (๓๑.๖%)	๓๑.๖
- กำหนดปัญหา/โจทย์วิจัย (๒๔.๔%)	๒๔.๔
- การนำเสนอผลงานวิจัย (๒๑.๙%)	๒๑.๙

๒.๓.๒ ความสนใจทำวิจัยของกลุ่มข้าราชการ

จากการสำรวจความสนใจทำวิจัยของกลุ่มข้าราชการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๕๑.๖ ระบุว่า สนใจทำวิจัย หากมีโอกาส ขณะที่กลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ ๓๕.๕ ยังไม่แน่ใจโดยหัวข้อวิจัยที่กลุ่มข้าราชการมีความสนใจที่จะทำวิจัย มีดังนี้

- ความเข้มแข็งและศักยภาพเครือข่ายบริหารจัดการน้ำ
- การวางแผนและกำหนดพื้นที่ในการเตรียมความพร้อมสำหรับจัดทำแผนงานโครงการ
- ทรัพยากรน้ำ อุทกวิทยา กับ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรน้ำ ชุมชน และสังคมวัฒนธรรม
- วิเคราะห์การปรับตัวของชุมชนเพื่อพัฒนาพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- แนวทางการขับเคลื่อนองค์กรเครือข่ายรักษาน้ำ
- การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารทรัพยากรน้ำ
- การประยุกต์ใช้ Google Earth ในการปรับปรุงระบบ Early Warning
- การบริหารจัดการน้ำโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
- การปรับตัวเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ
- นโยบายด้านทรัพยากรน้ำของรัฐบาล
- การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ
- การจัดการน้ำแบบผสมผสานโดยให้หลักวิทยาศาสตร์ควบคู่กับแนวคิดทางสังคมศาสตร์
- พฤติกรรมในการใช้น้ำประปาหมู่บ้าน
- แนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒.๓.๓ ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ

การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พบว่า กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัย ร้อยละ ๔๕.๗ มีความเห็นว่าการเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ ในกรมทรัพยากรน้ำมีส่วนร่วมจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำมีความจำเป็น มีเพียงร้อยละ ๒.๙ ที่เห็นว่าไม่จำเป็น และร้อยละ ๑๑.๔ ไม่มีความคิดเห็นส่วนความสนใจร่วมจัดทำยุทธศาสตร์ พบว่ากลุ่มผู้บริหารและนักวิจัย ร้อยละ ๗๗.๑ มีความสนใจร่วมจัดทำยุทธศาสตร์ ร้อยละ ๔.๖ ไม่สนใจ และร้อยละ ๑๔.๓ ไม่แน่ใจ

กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยให้เหตุผลถึงความจำเป็นของการที่หน่วยงานต่างๆ ภายในกรมทรัพยากรน้ำได้มีส่วนร่วมจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ เรียงลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้

- ๑) ช่วยให้ทิศทางการวิจัยมีความชัดเจน สอดคล้องเหมาะสมกับภารกิจของกรมฯ และตรงกับความถนัดและภารกิจของแต่ละหน่วยงานในสังกัด อีกทั้งช่วยลดปัญหาการทำงานวิจัยที่ซ้ำซ้อนกัน
- ๒) เป็นการร่วมคิด ร่วมทำระหว่างหน่วยงานในสังกัดกรมทรัพยากรน้ำที่มีความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ ระบุปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ข้อมูลที่ได้รับจึงเป็นข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ และหลากหลายแง่มุม เมื่อนำมาประกอบกันก็จะได้ทางเลือกที่มีความหลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้ยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ที่เกิดขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการของกรมทรัพยากรน้ำและหน่วยงานในสังกัดได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยให้งานวิจัยที่เกิดขึ้นสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง

๓) สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของในยุทธศาสตร์ที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้เกิดความร่วมมือร่วมใจผลักดันให้ยุทธศาสตร์วิจัยฯ บังเกิดผลในทางปฏิบัติ อีกทั้งเกิดการบูรณาการร่วมมือในการทำงานวิจัย

๔) เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แบ่งปันข้อมูลปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไขของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยกรมฯ

๕) หน่วยงานต่างๆ ล้วนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในหลากหลายสาขาวิชา หากได้ร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์ฯ ก็จะทำให้เกิดโครงการวิจัยแบบบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ/ศักยภาพสูงสุด

๖) สร้างเครือข่ายด้านงานวิจัยของกรมฯ และเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยยกวิทยฐานะงานวิจัยให้ผู้บริหารเกิดการยอมรับและให้ความสำคัญต่องานวิจัยมากยิ่งขึ้น

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่า การเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ ในกรมทรัพยากรน้ำมีส่วนร่วมจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำไม่มีความจำเป็นนั้น ได้ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะยุทธศาสตร์การวิจัยฯ หรือยุทธศาสตร์ใดๆ ที่จัดทำขึ้นมานั้น ไม่เคยถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหาร และงบประมาณด้านการวิจัยก็มีจำกัด

๒.๔ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยกับตัวแปรอิสระ

การทดสอบความสัมพันธ์ในส่วนนี้ มุ่งเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยกับตัวแปรอิสระ โดยคณะผู้วิจัยมีความสนใจว่าตัวแปรอิสระ อาทิ เพศ อายุ การศึกษา ระดับตำแหน่ง สำนักรู้สึกถึง และประสบการณ์งานวิจัย น่าจะมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัย จึงได้นำมาทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA) ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

๒.๔.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นต่อการพัฒนางานวิจัย

การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำแตกต่างกันหรือไม่ เมื่อทดสอบโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุไม่เกิน ๓๕ ปี เห็นด้วยกับบทบาทและทิศทางการวิจัยที่คณะผู้วิจัยนำเสนอมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยไม่แตกต่างกัน

๒.๔.๒ ปัจจัยด้านการงานกับความคิดเห็นต่อการพัฒนางานวิจัย

การเปรียบเทียบ ปัจจัยด้านการงานที่ต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำแตกต่างกันหรือไม่ เมื่อทดสอบโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสำนักแตกต่างกัน มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน และมีอายุราชการแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสำนักส่งเสริมและประสานมวลชน เห็นด้วยกับบทบาทและทิศทางการวิจัยที่คณะผู้วิจัยนำเสนอมากที่สุด รองลงมาคือ สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ และสำนักวิจัยพัฒนาและอุทกวิทยา ตามลำดับ สำหรับระดับตำแหน่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งระดับปฏิบัติการเห็นด้วยกับบทบาทและทิศทางการวิจัยที่

คณะผู้วิจัยนำเสนอมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มที่มีตำแหน่งระดับชำนาญการพิเศษ ตามลำดับ และในส่วนของอายุราชการ พบว่า กลุ่มที่มีอายุราชการไม่เกิน ๑๐ ปี เห็นด้วยกับบทบาทและทิศทางการวิจัยที่คณะผู้วิจัยนำเสนอมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มที่อายุราชการ ๒๑ ปีขึ้นไป ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์วิจัยแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยไม่แตกต่างกัน

โดยสรุป จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการงานกับความความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน สังกัดสำนักแตกต่างกัน มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน และมีอายุราชการแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุไม่เกิน ๓๕ ปี มีอายุราชการไม่เกิน ๑๐ ปี และมีตำแหน่งระดับปฏิบัติการ เห็นด้วยกับบทบาทและทิศทางการวิจัยที่คณะผู้วิจัยนำเสนอมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป อายุราชการ ๒๑ ปีขึ้นไป และมีตำแหน่งระดับชำนาญการพิเศษ ส่วนกลุ่มที่มีคะแนนเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ กลุ่มที่มีอายุ ๓๖ - ๕๐ ปี มีอายุราชการ ๑๑ - ๒๐ ปี และมีตำแหน่งระดับชำนาญการ อาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่รับผิดชอบดำเนินโครงการวิจัย ซึ่งประสบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพอสมควร จึงมีความคาดหวังต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยของกรมฯ ค่อนข้างมาก หรืออาจมีทัศนคติค่อนข้างลบต่องานวิจัยของกรมฯ ส่งผลให้มีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ และอีกส่วนหนึ่งเป็นส่วนที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงานวิจัย จึงมองการแก้ปัญหาของการจัดการน้ำในรูปแบบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมาตรการใช้สิ่งปลูกสร้างเป็นหลัก

๒.๕ ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ

ในส่วนของข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ ซึ่งกลุ่มผู้บริหาร นักวิจัย และข้าราชการได้ให้ข้อมูลรายละเอียดไว้ในข้อคำถามปลายเปิด สามารถจำแนกออกเป็น ๔ หมวดหมู่หลักๆ ได้แก่ การบริหารงานวิจัย การพัฒนาคุณภาพงานวิจัย การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย และอื่นๆ สรุปเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้

๒.๕.๑ การบริหารงานวิจัย

- ๑) เผยแพร่งานวิจัยให้มากขึ้น กว้างขึ้น และเน้นประเด็นสำคัญที่ประชาชนให้ความสนใจ และควรปรับปรุงเนื้อหางานวิจัยให้เข้าใจง่าย และน่าสนใจ
- ๒) ประชาสัมพันธ์ข่าวสารวิจัยให้บุคลากรของกรมฯ ได้รับทราบอย่างทั่วถึง โดยใช้สื่อประเภทต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจมีโอกาสได้ร่วมงาน
- ๓) สร้างกลุ่มนักวิจัยในรูปแบบเครือข่ายนักวิจัยทรัพยากรน้ำ หรือสร้างแนวร่วม ภาคีเครือข่ายวิจัยเพื่อร่วมกันพัฒนางานวิจัยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น
- ๔) บูรณาการความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในกรมทรัพยากรน้ำ
- ๕) จัดประชุมวิชาการ (เป็นการภายใน) เพื่อนำเสนอผลงานวิจัย รวมทั้งนำเสนองานวิจัยในรูปแบบของการจัดการความรู้ (KM) ภายในกรมทรัพยากรน้ำอย่างต่อเนื่อง
- ๖) สร้างระบบและกระบวนการพัฒนางานวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและสังคมอย่างแท้จริงและยั่งยืน

๓) แสวงหางบประมาณจากแหล่งทุนอื่นๆ นอกจากงบประมาณของกรมทรัพยากรน้ำ อาทิ แหล่งเงินทุนจากภาคเอกชน องค์กรอิสระเพื่อสนับสนุนงานวิจัย

๔) พิจารณาจัดสรรงบประมาณวิจัย (จากงบประมาณปกติของกรมฯ) อย่างมีมาตรฐาน โปร่งใสและเป็นธรรม

๕) จัดทำแผนแม่บทการวิจัยทรัพยากรน้ำ เพื่อกำหนดทิศทางการวิจัยทรัพยากรน้ำที่ชัดเจน

๑๐) มีกระบวนการติดตามประเมินผลโครงการให้สามารถวัดผลผลิต ผลลัพธ์/ผลกระทบ

๑๑) จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทางการวิจัย และจรรยาบรรณนักวิจัยอย่างต่อเนื่อง

๒.๕.๒ การพัฒนาคุณภาพงานวิจัย

๑) ส่งเสริมงานวิจัยเชิงบูรณาการ งานวิจัยที่เป็นสหวิทยาการ และงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

๒) พัฒนาคุณภาพงานวิจัยให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ

๓) สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นผลชัดเจน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆได้

๔) สนับสนุนการวิจัยสถาบัน ซึ่งเป็นการศึกษาปัญหา/ความต้องการของกรมฯ เพื่อนำข้อค้นพบมาใช้ในการกำหนดแนวทางสำหรับแก้ไขปัญหหรือพัฒนางานหรือเพื่อดำเนินการพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

๒.๕.๓ การพัฒนานักวิจัย

๑) พัฒนาศักยภาพนักวิจัยให้ความเป็นมืออาชีพ

๒) ส่งเสริมให้นักวิจัยเข้าร่วมประชุมทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

๓) สนับสนุนให้นักวิจัยรุ่นใหม่ได้ศึกษาดูงาน ฝึกอบรม ฯลฯ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์วิจัย

๔) ส่งเสริมให้บุคลากรของกรมฯ ดำเนินการวิจัยเองมากกว่าการว่าจ้างที่ปรึกษา แต่ถ้าจำเป็นก็ควรจะให้ที่ปรึกษาเป็นพี่เลี้ยงเฉพาะในระยะเริ่มต้น เพื่อแนะนำเทคนิควิธีวิจัยและจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือสำหรับการวิจัยในระยะต่อไป เพราะหากงานวิจัยเน้นเพียงการว่าจ้างที่ปรึกษา นักวิจัยของกรมฯ ไม่มีโอกาสได้ลงมือทำ ก็จะไม่สามารพัฒนาความรู้ พัฒนาทักษะและความชำนาญได้เลย

๒.๕.๔ อื่นๆ

๑) กำหนดกลยุทธ์สร้างคุณค่าการวิจัยเพื่อปรับกระบวนการทัศน์ของผู้บริหารให้เห็นความสำคัญของการวิจัยและ ให้การสนับสนุนงานวิจัย

๒) สนับสนุนให้หน่วยงานต่างๆ ภายในกรมฯ นำเครือข่ายนักวิจัยทรัพยากรน้ำชุมชนมาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนภารกิจของกรมฯ อย่างจริงจังและมีระบบ

๓) ควรดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างชุดความรู้หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติแบบลองผิดลองถูก

๔) งานวิจัยและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกรมฯ นอกจากนี้ องค์ความรู้ที่ได้จะช่วยให้ประชาชนมีแนวทางสู่ความสำเร็จในการจัดการชุมชน ทรัพยากรของตนในท้องถิ่นโดยไม่ต้องลองผิดลองถูก สังคมและประเทศจะเจริญและพัฒนารุดหน้าได้ด้วยองค์ความรู้ - จิตวิญญาณใฝ่รู้จากการค้นคว้าและการวิจัย ไม่ว่าเรื่องนั้นจะยากหรือง่าย

บทที่ ๓

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาและปรับปรุง ร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

สำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา (สวพ.) เป็นส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ รูปแบบและเทคโนโลยีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพน้ำในภาพรวม รวมถึงการวิจัยด้านอุทกวิทยา จึงมีแผนงานวิจัย “การจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙” บนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและมุ่งให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของกรมทรัพยากรน้ำ รวมทั้งมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ

แผนงานวิจัย “ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙” แบบมีส่วนร่วม

จะดำเนินการระดมความคิดเห็นจากทุกส่วนราชการในสังกัดกรมทรัพยากรน้ำ หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัย สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์การวิจัย กลยุทธ์การวิจัย แผนงานวิจัย และประเด็นการวิจัย ที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ความต้องการของกรมทรัพยากรน้ำ และความต้องการของชุมชน อันจะนำไปสู่การ

ผลักดันและเกื้อหนุนให้การดำเนินงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำสอดคล้องกับนโยบายสำคัญของรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน พันธกิจของกรมทรัพยากรน้ำ และความต้องการของชุมชนท้องถิ่น อีกทั้งยังช่วยส่งผลให้การดำเนินงานตามพันธกิจของกรมทรัพยากรน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลเป็นธรรมและยั่งยืน

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๔ ณ โรงแรมแกรนด์ ทาวเวอร์ อินน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดกรมทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและการพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ๒) ปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา

ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา ความต้องการของกรมทรัพยากรน้ำ หน่วยงานต่างๆ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ กำหนดการ

กำหนดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและปรับปรุง ร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ
๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน	เจ้าหน้าที่โครงการ
๐๙.๐๐-๐๙.๓๐ น.	พิธีเปิดการสัมมนา กล่าวรายงานการสัมมนา กล่าวเปิดการสัมมนา	นายวิวัฒน์ โสเจยยะ ผอ.สวพ. นายชัยพร ศิริพรไพบุลย์ รอง อทน. นางสมทรง เจริญภักดิ์
๐๙.๓๐-๐๙.๔๕ น.	ชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์โครงการ	นางสมทรง เจริญภักดิ์
๐๙.๔๕-๑๐.๑๕ น.	ผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ	นายธีระเดช คุรุวุฒิ
๑๐.๑๕-๑๐.๓๐ น.	รับประทานอาหารว่าง	
๑๐.๓๐-๑๑.๐๐ น.	นำเสนอผลการศึกษาคิดเห็นและ ความต้องการพัฒนางานวิจัยเพื่อวางแผน ยุทธศาสตร์และทิศทางการวิจัยของ กรมทรัพยากรน้ำ	นายบุญชัย งามวิทย์โรจน์ ผอ.พท.
๑๑.๐๐-๑๑.๓๐ น.	นำเสนอร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา พัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙	นายบุญชัย งามวิทย์โรจน์ ผอ.พท.
๑๑.๓๐-๑๒.๐๐ น.	แลกเปลี่ยนความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ โดยผู้เข้าร่วมประชุม	ดร.ภาณุ มนูญรวงศ์
๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน	
๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น.	แบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นต่อ ร่างยุทธศาสตร์การวิจัยฯ	
	๑. การวิจัยและพัฒนาเพื่อบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน	นายอภัยยุทธ์ สุวรรณชูจิต
	๒. สร้างความรู้ให้กับบุคลากร กรมทรัพยากรน้ำ เครือข่ายลุ่มน้ำ องค์กรและชุมชนท้องถิ่น	นางสุภาณดา เชื้อสุวรรณ
	๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งและสร้าง เครือข่ายระหว่างกรมทรัพยากรน้ำ เครือข่ายลุ่มน้ำองค์กรและชุมชนท้องถิ่น	นายธีระเดช คุรุวุฒิ
	๔. การขับเคลื่อนงานวิจัยกรมทรัพยากรน้ำ อย่างมีคุณภาพและศักยภาพ	นางสาวโสภา นพศิริ
๑๔.๓๐-๑๔.๔๕ น.	รับประทานอาหารว่าง	
๑๔.๔๕-๑๕.๓๐ น.	นำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อย	ตัวแทนกลุ่ม
๑๕.๓๐-๑๖.๐๐ น.	สรุปผลและกล่าวปิดการสัมมนา	นายบุญชัย งามวิทย์โรจน์ ผอ.พท.

๓.๒ ผลที่ได้จากการสัมมนา

จากการสัมมนาดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมประมาณ ๔๐ คน ประกอบด้วย ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ผู้แทนสถาบันการศึกษา และผู้แทนชุมชนท้องถิ่น จากการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ในภาพรวมสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และสร้างเครือข่ายระหว่างกรมทรัพยากรน้ำ เครือข่ายลุ่มน้ำ องค์กรและชุมชนท้องถิ่น ควรเพิ่มเติมหน่วยงานราชการต่างๆ เป็น **“การเสริมสร้างความเข้มแข็ง และสร้างเครือข่ายระหว่างกรมทรัพยากรน้ำ หน่วยงานราชการ เครือข่ายลุ่มน้ำ องค์กรและชุมชนท้องถิ่น”**

- มีหลายประเด็นปัญหาที่ควรทำการศึกษาวิจัย อาทิ อัตราการระเหยของน้ำ การศึกษาสมดุลน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน ผลกระทบของวัชพืช(ผักตบชวา)ที่มีต่ออัตราการไหลของน้ำ การทบทวนรูปแบบอาคารควบคุมน้ำ สมดุลน้ำเพื่อรักษาลิ่งแวดล้อม

- ควรมี Master ในการทำยุทธศาสตร์วิจัยช่วง ๕ ปีนี้ โดยกำหนดโจทย์วิจัยให้ชัดเจนว่า จะ Solve Problem ไหน จะ Focus ด้านใด จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปสู่ระบบเครือข่าย ระบบลุ่มน้ำ เพื่อดู Feedback จากประชาชนว่าเขาต้องการอะไรเพิ่มเติม จากนั้นจึงนำ Feedback มาปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

- ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ประเด็น ควรจะ Strength หรือเชื่อมโยงแต่ละ Component ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ มาตรการและแนวทางที่เสนอแนะ ข้อที่ ๑ คือ การพัฒนาฐานความรู้ ควรเพิ่มเติมเป็น **“การพัฒนาฐานความรู้และระบบจัดเก็บประยุกต์ใช้ข้อมูลทรัพยากรน้ำ”** โดยเฉพาะเจาะจงระบบสำรวจจัดเก็บและประยุกต์ใช้ข้อมูลทรัพยากรน้ำ เพราะหากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ไม่ถูกวิธีหรือเป็นระบบการสำรวจที่ไม่ถูกต้อง จะทำให้ข้อมูลทรัพยากรน้ำที่รวบรวมและจัดเก็บในระบบสารสนเทศผิดเพี้ยนไป

- สวพ. หรือ สวพ.ร่วมกับ สบก. ควรคิดงานวิจัยเพื่อสนับสนุนงานของกรมทรัพยากรน้ำและทำให้ผู้บริหารตระหนักว่ากรมทรัพยากรน้ำมีบทบาทภารกิจที่สำคัญ สามารถสร้างความเชื่อมั่นว่ากรมทรัพยากรน้ำจะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างยั่งยืน

- งานวิจัยควรทำเป็นระบบลุ่มน้ำ เป็นองค์รวมที่สามารถฉายให้เห็นสภาพปัญหาหรือความสำเร็จของลุ่มน้ำรวมถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าสามารถแก้ไขปัญหาได้มากน้อยเพียงใด และรายงานสู่สาธารณะได้

- ควรมีการพัฒนาฐานความรู้ ซึ่งเป็นการรวบรวมวรรณกรรม งานวิจัยด้านทรัพยากรน้ำที่มีอยู่ในหน่วยงานต่างๆ มาไว้ที่กรมทรัพยากรน้ำ และหากกรมฯ สนใจที่จะพัฒนาต่อยอดในประเด็นที่รวบรวมไว้จะช่วยลดระยะเวลาในการวิจัยลงไปได้

- ควรจัดสัมมนาในลักษณะนี้ให้บ่อยครั้งขึ้น เพื่อนำองค์ความรู้มาใช้ในการพัฒนาคน องค์กร และประเทศที่ผ่านมา แม้กรมทรัพยากรน้ำจะมีการทำ KM บ่อยครั้ง แต่ก็ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ยังไม่สามารถจัดการความรู้ให้คนในองค์กรได้อย่างเข้มแข็ง อีกทั้งนักวิจัยของกรมฯยังมีน้อยมาก และที่มีอยู่ก็ยังมีคุณภาพไม่ถึงขั้นมืออาชีพ จึงควรเร่งสร้างนักวิจัยเพิ่มขึ้น

- เห็นด้วยที่กรมทรัพยากรน้ำให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ควรเผยแพร่ผลงานที่วิจัยเสร็จแล้วให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับรู้

- ทิศทางยุทธศาสตร์วิจัยฯ ที่ใช้ยุทธศาสตร์วิจัยของชาติและแผนพัฒนามบที่ ๑๑ เป็นตัวตั้งนับว่าเป็นการเดินถูกทาง และเห็นด้วยอย่างยิ่งที่กรมทรัพยากรน้ำเห็นความสำคัญการเชื่อมโยงภาคีเครือข่าย

เพราะการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับพื้นที่ เป็นสิ่งสำคัญที่จะสนับสนุนให้กรมทรัพยากรน้ำสามารถขับเคลื่อนงานวิจัยไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้

■ การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ควรพิจารณาตั้งแต่ต้นทาง คือ ให้ชุมชนหรือหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งจะทำให้ผลงานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

■ ความคาดหวังของชุมชน คือต้องการให้กรมทรัพยากรน้ำสร้างนักวิจัยเพิ่มมากขึ้น เพราะงานวิจัยจะสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องและชัดเจน และคาดหวังให้กรมทรัพยากรน้ำทำงานเชิงรุก มีการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลมากขึ้น

ส่วนการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็นต่อร่างยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ในรายละเอียดแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ สรุปผลได้ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การวิจัยและพัฒนาเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

เป้าประสงค์ : ๑. ได้ผลงานวิจัยในประเด็นที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

๒. ได้ผลงานวิจัยด้านทรัพยากรน้ำที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	มาตรการ/แนวทางที่เสนอแนะ
๑.๑ กำหนดหัวข้อ/ประเด็นวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำที่มีความสำคัญสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกรมทรัพยากรน้ำ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ยุทธศาสตร์การวิจัย ของชาติฉบับที่ ๘ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) และศักยภาพของกรมทรัพยากรน้ำ	๑. จำนวนผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒. จำนวนผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	สนับสนุนให้มีการวิจัยในหัวข้อ/ประเด็น ๑. ฐานข้อมูล - การพัฒนาฐานความรู้ ระบบข้อมูลและสารสนเทศทรัพยากรน้ำเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ - การรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยด้านทรัพยากรน้ำของประเทศ - สร้างความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลอุตุจากหน่วยงานต่างๆ - รวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำในภาษาถิ่นต่างๆ ๒. ภัยพิบัติ - แนวทางการลดผลกระทบด้านอุทกภัยและดินถล่มโดยมาตรการไม่ใช่สิ่งก่อสร้าง - รูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่ผลกระทบจากอุทกภัย ดินถล่ม ภัยแล้งซ้ำซาก - การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	มาตรการ/แนวทางที่เสนอแนะ
		๓. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ - การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน - การจัดการด้านความต้องการใช้น้ำ (Demand Side Management) - รูปแบบการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำที่เหมาะสมกับพื้นที่และการพัฒนา - การศึกษาสมดุลน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ - การประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๔. Climate Change - การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ - ความเป็นไปได้และความถี่ของการเกิดอุทกภัย/ดินถล่ม/ภัยแล้งจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือภาวะโลกร้อน - แนวทางการบริหารจัดการน้ำและการเรียนรู้ปรับตัวของชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ/ภาวะโลกร้อน ๕. คุณภาพน้ำ - การจัดทำมาตรการคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำนิ่ง
๑.๒ กำหนดหัวข้อ/ประเด็นวิจัยด้านทรัพยากรน้ำที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น	๑. จำนวนผลงานวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ๒. ความพึงพอใจของชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการดำเนินงานวิจัยและผลงานวิจัย	๑. พัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับชุมชนเพื่อให้งานวิจัยเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ทน. และชุมชน ปีละ ๑ ภูมิภาค ๒. ประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนอย่างยั่งยืน ๓. สนับสนุนการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างความรู้ ความเข้มแข็งให้กับบุคลากรกรมทรัพยากรน้ำ

- เป้าประสงค์ :**
๑. พัฒนาความรู้แบบบูรณาการสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างผลงานที่ใช้ประโยชน์ได้จริง
 ๒. เสริมสร้างความรู้และเพิ่มขีดความสามารถนักวิจัยทุกระดับให้มีศักยภาพในการดำเนินการวิจัยอย่างมีคุณภาพ
 ๓. บูรณาการร่วมกันภายในหน่วยงาน

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	มาตรการ/แนวทางที่เสนอแนะ
๒.๑ พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการดำเนินงานวิจัย	๑. จำนวนนักวิจัยที่มีศักยภาพในการดำเนินงานวิจัย ๒. จำนวนผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่หรือตีพิมพ์และนำไปใช้ประโยชน์	๑. พัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ มีทักษะด้านการวิจัย ในลักษณะ การเรียนรู้ในงาน (On the Job Training) ๒. ส่งเสริม/สนับสนุนให้บุคลากรกรมทรัพยากรน้ำทำการวิจัยเพื่อพัฒนางานที่ตนรับผิดชอบ ๓. ส่งเสริม/สนับสนุนให้บุคลากรกรมทรัพยากรน้ำพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงานวิจัย
๒.๒ ส่งเสริมกระบวนการจัดการความรู้เพื่อยกระดับงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์	๑. มีแผนงาน/กิจกรรมการจัดการความรู้จากงานวิจัย ๒. ผลงานวิจัยถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ	๑. จัดเวทีวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลงานการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นประจำทุกปี ๒. ส่งเสริมกระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยในระดับสำนักและระดับกรม เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้/แก้ปัญหา/ต่อยอดงานวิจัย ๓. จัดทำฐานข้อมูลที่ทันสมัยสำหรับเผยแพร่ผลงานวิจัยและสามารถสืบค้นผ่าน Website ของกรมทรัพยากรน้ำ
๒.๓ สนับสนุนงานสำรวจความต้องการโครงการบริหารจัดการน้ำในแต่ละท้องถิ่น	๑. จำนวนครั้งที่มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๒. จำนวนงานวิจัยที่ได้รับความเห็นชอบก่อนดำเนินการวิจัย	๑. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างส่วนกลางและพื้นที่ลุ่มน้ำ ๒. ส่งเสริมให้พื้นที่ลุ่มน้ำมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้น

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างความรู้ ความเข้มแข็ง และสร้างเครือข่ายระหว่างกรมทรัพยากรน้ำ
หน่วยงานราชการ เครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง**

เป้าประสงค์ : ๑. สร้างเครือข่ายวิจัยด้านทรัพยากรน้ำระหว่างกรมทรัพยากรน้ำ เครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๒. เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาทรัพยากรน้ำชุมชนได้อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	มาตรการ/แนวทางที่เสนอแนะ
๓.๑ สร้างเครือข่ายวิจัยด้านทรัพยากรน้ำ	๑. จำนวนชุมชนท้องถิ่นที่มีความร่วมมือกับกรมทรัพยากรน้ำ ๒. จำนวนหน่วยงาน สถาบันการศึกษา และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีความร่วมมือกับกรมทรัพยากรน้ำ	๑. สร้างความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมทุนด้านงานวิจัยระหว่างกรมทรัพยากรน้ำ เครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ๒. พัฒนาความร่วมมือด้านงานวิจัยกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ดำเนินการวิจัย ๓. สร้างเครือข่ายนักวิจัยทรัพยากรน้ำ
๓.๒ ใช้กระบวนการวิจัยท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	ชุมชนสามารถนำผลการวิจัยท้องถิ่นมาใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ	๑. สนับสนุนให้นักวิจัยกรมทรัพยากรน้ำดำเนินการวิจัยด้านทรัพยากรน้ำร่วมกับเครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ๒. ถ่ายทอดความรู้/ผลงานวิจัยในลักษณะที่เข้าใจได้ง่ายให้กับเครือข่าย ลุ่มน้ำชุมชนท้องถิ่นและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓. ติดตามและประเมินผลคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ดำเนินการวิจัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การขับเคลื่อนงานวิจัยด้านทรัพยากรน้ำ

เป้าประสงค์ : ๑. พัฒนาระบบบริหารงานวิจัยเพื่อสร้างงานวิจัยที่มีคุณภาพ
๒. พัฒนาระบบบริหารงานวิจัยเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำวิจัยของกรมฯ

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	มาตรการ/แนวทางที่เสนอแนะ
๔.๑ พัฒนาระบบการบริหารงานวิจัยและติดตามประเมินผลโครงการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ	มีระบบบริหารงานวิจัยและติดตามประเมินผลโครงการวิจัย	๑. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารงานวิจัยในรูปอิเล็กทรอนิกส์บน Website และช่องทางอื่นๆ ของกรมฯ อย่างต่อเนื่อง ๒. จัดการฐานความรู้และส่งเสริมให้เกิด “กลุ่มวิจัย” เพื่อร่วมกันพัฒนาจัดทำข้อเสนอโครงการ สำหรับการขอทุนภายนอก ตามกรอบเวลาที่กำหนด ๓. พัฒนาระบบการพิจารณาจัดสรรทุนวิจัย (จากงบประมาณปกติของกรมฯ) ให้มีมาตรฐานและเป็นธรรม ๔. มีกระบวนการติดตามประเมินผลโครงการให้สามารถวัดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ

๓.๓ ภาพผู้เข้าร่วมสัมมนา

ภาพเก็บตกจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและปรับปรุง
ร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙

บทที่ ๔

ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ และข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย ได้ถูกนำมาเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ โดยมีการดำเนินงานและขั้นตอน ดังรายละเอียด

๔.๑ การดำเนินงานและขั้นตอน

การจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ มีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

๑. สรรหาบุคลากรสังกัดกรมทรัพยากรน้ำที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและสนใจร่วมจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ จากนั้นจึงขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ และคณะกรรมการยกร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ

๒. คณะอนุกรรมการยกร่างยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัย “การศึกษาความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัยเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์และทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ” เพื่อนำมาใช้ประกอบการยกร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ จากนั้นดำเนินการยกร่างยุทธศาสตร์วิจัยฯ ประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ : การวิเคราะห์ศักยภาพการวิจัยและพัฒนาของกรมทรัพยากรน้ำ โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และภัยคุกคาม (Threat) ของกรมทรัพยากรน้ำ

ขั้นตอนที่ ๒ : จัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ

ขั้นตอนที่ ๓ : กำหนดกลยุทธ์และกิจกรรมวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ เป็นการกำหนดแนวคิดหรือวิธีการอันบ่งบอกถึงลักษณะการขับเคลื่อนตัวของกรมทรัพยากรน้ำว่าจะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ในอนาคตได้อย่างไร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของนโยบายรัฐบาล ตลอดจนศักยภาพของกรมทรัพยากรน้ำ

ขั้นตอนที่ ๔ : กำหนดแผนงานวิจัย เป็นการนำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ไปสู่การปฏิบัติในรูปของแผนดำเนินงานวิจัย ซึ่งเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์หรือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดองค์รวมที่มีความเป็นสหสาขาวิชาการ (Multidiscipline) และบูรณาการ (Integrated) โดยมีเป้าหมายที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้แผนดำเนินงานวิจัยดังกล่าวจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

๓. ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ครั้งที่ ๑ เพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างยุทธศาสตร์การวิจัยฯ จากนั้นคณะอนุกรรมการฯ จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างยุทธศาสตร์ฯ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

๔. สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์การวิจัยฯ โดยการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ ข้าราชการกรมทรัพยากรน้ำ ทั้งหน่วยงานส่วนกลางและภูมิภาค ผู้แทนสถาบันการศึกษา ผู้แทนชุมชนท้องถิ่น และผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ

๕. ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ครั้งที่ ๒ เพื่อปรับปรุงแก้ไขร่างยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมรับฟังความคิดเห็น หลังจากนั้นจึงจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ (ฉบับสมบูรณ์) ที่พร้อมจะเผยแพร่ในขั้นต่อไป

๖. อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำให้ความเห็นชอบในการนำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำในปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

๔.๒ การวิเคราะห์ศักยภาพการวิจัยและพัฒนาของกรมทรัพยากรน้ำ

การวิเคราะห์ศักยภาพการวิจัยและพัฒนาของกรมทรัพยากรน้ำในครั้งนี้ ได้ใช้เทคนิค SWOT Analysis ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และภัยคุกคามหรืออุปสรรค (Threat) ของกรมทรัพยากรน้ำ ประกอบกับข้อมูลและความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังตาราง ๓.๑

ตาราง ๓.๑ ผลการวิเคราะห์ SWOT ของการวิจัยและพัฒนาของกรมทรัพยากรน้ำ

ประเด็นวิเคราะห์	(จุดแข็ง) ปัจจัยภายใน	(จุดอ่อน) ปัจจัยภายใน
บุคลากร	- มีนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะครอบคลุมหลากหลายสาขาวิชา - มีบุคลากรที่มีองค์ความรู้เข้มแข็ง (Ph.D. & Master Degree)	- บุคลากรไม่ได้ทำงานวิจัยอย่างเดี่ยว ต้องทำหน้าที่อื่นตามภารกิจ - การพัฒนาบุคลากรไม่ต่อเนื่อง - นักวิจัยส่วนใหญ่ยังมีศักยภาพในการทำวิจัยไม่เพียงพอ - นักวิชาการรุ่นใหม่มีประสบการณ์ด้านงานวิจัยไม่เพียงพอ - ไม่สามารถบูรณาการความร่วมมือภายในหน่วยงานได้อย่างเต็มที่ - บุคลากรมีจำกัด
งบประมาณ		- การจัดสรรงบประมาณวิจัยจำกัดเฉพาะโครงการที่ผ่านการเห็นชอบจาก วช. - การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กรมีจำกัด - ขาดงบประมาณเพื่อสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยโดยตรง

ประเด็นวิเคราะห์	(จุดแข็ง) ปัจจัยภายใน	(จุดอ่อน) ปัจจัยภายใน
เครื่องมือ/ อุปกรณ์	- มีข้อมูลภูมิสารสนเทศ (GIS) ของลุ่มน้ำหลักทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำ	- ขาดเครื่องมือตรวจวัด วิเคราะห์ที่ทันสมัย - ขาดการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ - ข้อมูลภูมิสารสนเทศ (GIS) ของลุ่มน้ำหลักที่มีอยู่ มิได้ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยเท่าที่ควร
การบริหารงานวิจัย	- มีการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย	- ขาดการบูรณาการความรู้/ร่วมมือของหน่วยงานในกรมฯ - ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญต่องานวิจัยเท่าที่ควรและขาดวิสัยทัศน์ในการบริหารงานวิจัยเชิงรุก - ขาดงานวิจัยเชิงประยุกต์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง - ขาดงานวิจัยที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน/ท้องถิ่น/ประเทศ - นโยบาย ทิศทางการวิจัยของกรมฯ ยังขาดความชัดเจน - ขาดการถ่ายทอดผลงานวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ - ขาดโครงสร้างขององค์กรที่สนับสนุนการวิจัยในส่วนภูมิภาค - ขาดแคลนงานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร - ขาดการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ
งบประมาณ		- ระบบบริหารงบประมาณของหน่วยราชการที่ขาดความยืดหยุ่น
การบริหารงานวิจัย	- ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกรมทรัพยากรน้ำกับชุมชน - ยุทธศาสตร์วิจัยของชาติ กำหนดงานวิจัยด้านทรัพยากรน้ำไว้ชัดเจน	- ขาดระเบียบ/แนวทางปฏิบัติที่เอื้อต่อการทำวิจัยร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก - การเมืองขาดเสถียรภาพ

๔.๓ ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

๔.๓.๑ วิสัยทัศน์

สร้างผลงานวิจัยด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ บนพื้นฐานการสร้างเครือข่ายจากทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

๔.๓.๒ พันธกิจ

ผลิตงานวิจัยเพื่อสร้างความรู้ สร้างเครือข่าย และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับบุคลากรภายในและภายนอกกรมทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดการขยายผลไปสู่การพัฒนาทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

๔.๓.๓ ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑. การวิจัยเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒. การสร้างความรู้ ความเข้มแข็งให้กับบุคลากรกรมทรัพยากรน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓. การพัฒนาเครือข่ายระหว่างกรมทรัพยากรน้ำ หน่วยงานราชการ เครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรต่างๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔. การขับเคลื่อนงานวิจัยด้านทรัพยากรน้ำ

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ กรมทรัพยากรน้ำจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ รวม ๔ ยุทธศาสตร์ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๑. การวิจัยเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

เป้าประสงค์การวิจัย:

๑.) ได้ผลงานวิจัยในประเด็นที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

๒.) ได้ผลงานวิจัยด้านทรัพยากรน้ำที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

ตัวชี้วัด:

๑.) จำนวนผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๒.) จำนวนผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

๓.) จำนวนผลงานวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

กลยุทธ์การวิจัยที่ ๑. กำหนดหัวข้อ/ประเด็นวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำที่มีความสำคัญสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกรมทรัพยากรน้ำ แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติฉบับที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) และศักยภาพของกรมทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย ๕ ประเด็นวิจัย ดังนี้

๑.๑) ฐานข้อมูล ได้แก่ ๑) วิจัยพัฒนาฐานความรู้ ระบบสำรวจจัดเก็บ และการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ๒) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและแบบจำลองทางอุทกวิทยา ๓) วิจัยพัฒนาเพื่อวางระบบสืบค้นผลงานวิจัยด้านทรัพยากรน้ำของประเทศ ๔) งานวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุดความรู้ที่เกี่ยวข้อง

๑.๒) ภัยพิบัติ ได้แก่ ๑) แนวทางการลดผลกระทบด้านอุทกภัยและดินถล่ม
๒) รูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ดินถล่ม และภัยแล้งซ้ำซาก ๓) การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๑.๓) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้แก่ ๑) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ๒) การจัดการด้านความต้องการใช้น้ำ (Demand Side Management) ๓) รูปแบบการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำที่เหมาะสมกับพื้นที่และการพัฒนา ๔) การศึกษาสมมูลน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ ๕) การประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๖) แนวทางสร้างความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลอุทกจากหน่วยงานต่างๆ

๑.๔) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน (Climate Change) ได้แก่ ๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒) ความเป็นไปได้และความถี่ของการเกิดอุทกภัย/ดินถล่ม/ภัยแล้งจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ/ภาวะโลกร้อน

๑.๕) คุณภาพน้ำ ได้แก่ ๑) ผลกระทบจากการพัฒนาต่อคุณภาพน้ำ ๒) สถานการณ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำนิ่ง

กลยุทธ์การวิจัยที่ ๒. กำหนดหัวข้อ/ประเด็นวิจัยด้านทรัพยากรน้ำที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๒ ประเด็นวิจัย ดังนี้

๒.๑ การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนอย่างยั่งยืน ได้แก่ ๑) ศึกษาแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนอย่างยั่งยืน ๒) การเสริมสร้างเครือข่ายบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒ สนับสนุนการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้แก่ ๑) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ชุดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒) แนวทางการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๒. สร้างความรู้ ความเข้มแข็งให้กับบุคลากรกรมทรัพยากรน้ำ

เป้าประสงค์การวิจัย:

๑.) พัฒนาความรู้แบบบูรณาการสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างผลงานที่ใช้ประโยชน์ได้จริง

๒.) เสริมสร้างความรู้และเพิ่มขีดความสามารถนักวิจัยทุกระดับให้มีศักยภาพในการดำเนินการวิจัยอย่างมีคุณภาพ

๓.) บูรณาการร่วมกันภายในหน่วยงาน

ตัวชี้วัด:

๑.) จำนวนนักวิจัยที่มีศักยภาพในการดำเนินงานวิจัย

๒.) จำนวนผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่หรือตีพิมพ์และนำไปใช้ประโยชน์

๓.) กิจกรรมจัดการความรู้จากงานวิจัย/การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๔.) จำนวนงานวิจัยที่ได้รับความเห็นชอบจากส่วนประสานและบริหารจัดการลุ่มน้ำ ก่อนดำเนินการวิจัย

กลยุทธ์การวิจัยที่ ๑. พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย ๓ ประเด็นวิจัย ดังนี้

๒.๑ พัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ มีทักษะด้านการวิจัย ในลักษณะการเรียนรู้ในงาน (On the Job Training) ได้แก่ การจัดการความรู้เชิงบูรณาการเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน (จัดกิจกรรม KM ด้านวิจัย)

๒.๒ ส่งเสริม/สนับสนุนให้บุคลากรกรมทรัพยากรน้ำทำการวิจัยเพื่อพัฒนางานที่ตนรับผิดชอบ ได้แก่ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ : สัมผัสโครงการต้นแบบการวิจัยเพื่อพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ (ศึกษาดูงานการวิจัยเพื่อพัฒนางาน เน้นโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาตามโครงการพระราชดำริ และศูนย์เรียนรู้ชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน)

๒.๓ ส่งเสริม/สนับสนุนให้บุคลากรกรมทรัพยากรน้ำพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงานวิจัย ได้แก่ ๑) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ : พัฒนาศักยภาพนักวิจัยทรัพยากรน้ำก้าวสู่ความเป็นนักวิจัยมืออาชีพ (ฝึกอบรม/สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนทักษะด้านการวิจัยให้กับบุคลากร ทน. อย่างต่อเนื่อง) ๒) สนับสนุนให้บุคลากร ทน. เข้าร่วมการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้/ทักษะด้านต่างๆ ๓) สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมการประชุมทางวิชาการระดับชาติเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย ๔) มอบรางวัลนักวิจัยดีเด่นของ ทน. ๕) สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยรุ่นใหม่

กลยุทธ์การวิจัยที่ ๒. ส่งเสริมกระบวนการจัดการความรู้เพื่อยกระดับงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นวิจัย ดังนี้

๒.๑ จัดเวทีวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลงานการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นประจำทุกปี ได้แก่ การจัดประชุมวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลงานการวิจัยของบุคลากรกรมทรัพยากรน้ำ

๒.๒ ส่งเสริมกระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยในระดับสำนักและระดับกรม เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ / แก้ปัญหา / ต่อยอดงานวิจัย ได้แก่ ๑) จัดกิจกรรม KM ด้านวิจัย เพื่อสังเคราะห์งานวิจัย (เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้เชิงบูรณาการเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน) ๒) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อรวบรวมและสังเคราะห์ผลงานวิจัยของ ทน.

๒.๓ จัดทำฐานข้อมูลที่ทันสมัยสำหรับเผยแพร่ผลงานวิจัย และสามารถสืบค้นผ่าน Website ของกรมทรัพยากรน้ำ ได้แก่ ๑) การออกแบบระบบฐานข้อมูลงานวิจัยเพื่อเชื่อมโยงกับ Website ของกรมทรัพยากรน้ำ(ออกแบบและสร้างระบบฐานข้อมูลและเชื่อมโยงให้สามารถสืบค้นฐานข้อมูลผ่าน Website ของกรมทรัพยากรน้ำ) ๒) ดูแลและ Up-date ฐานข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ

กลยุทธ์การวิจัยที่ ๓. สนับสนุนการสำรวจความต้องการโครงการวิจัยเพื่อบริหารจัดการน้ำในแต่ละพื้นที่ลุ่มน้ำ ประกอบด้วย ๒ ประเด็นวิจัย ดังนี้

๓.๑ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นประจำทุกปี ได้แก่ เสวนาทางวิชาการ “การวิจัยเพื่อพัฒนางานกรมทรัพยากรน้ำ : ประสพการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน” (ประชุม/สัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสพการณ์และสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ทน. ส่วนกลางและส่วนประสานงานพื้นที่ลุ่มน้ำฯ)

๓.๒ ส่งเสริมให้นักวิจัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้น ได้แก่ ๑) สำรวจความต้องการงานวิจัยเพื่อพัฒนางานของกรมทรัพยากรน้ำ : กรณีศึกษาหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค (สำรวจความต้องการโครงการวิจัยเพื่อบริหารจัดการน้ำของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และเสียงสะท้อนกลับ - Feedback) ๒) จัดทำแบบฟอร์ม (เพื่อให้ส่วนภูมิภาคให้ความเห็นว่าโครงการวิจัยที่จะดำเนินการในพื้นที่ลุ่มน้ำนั้นๆ เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน/สร้างความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ) ๓) สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ในส่วนประสานและบริหารจัดการลุ่มน้ำต่างๆ ที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยที่จะดำเนินการในพื้นที่ลุ่มน้ำนั้นๆ

๓. ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๓. การพัฒนาเครือข่ายระหว่างกรมทรัพยากรน้ำ หน่วยงานราชการ เครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

เป้าประสงค์การวิจัย:

- ๑.) สร้างเครือข่ายวิจัยด้านทรัพยากรน้ำระหว่างกรมทรัพยากรน้ำ เครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒.) เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาทรัพยากรน้ำชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด:

- ๑.) จำนวนชุมชนท้องถิ่นที่มีความร่วมมือกับกรมทรัพยากรน้ำ
- ๒.) จำนวนหน่วยงาน สถาบันการศึกษา และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีความร่วมมือกับกรมทรัพยากรน้ำ
- ๓.) จำนวนโครงการวิจัยชุมชน/ท้องถิ่น
- ๔.) จำนวนโครงการวิจัยที่เป็นความร่วมมือระหว่าง ทน. และองค์กรต่างๆ ที่สนใจ

กลยุทธ์การวิจัยที่ ๑. สร้างเครือข่ายวิจัยด้านทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นวิจัย ดังนี้

๓.๑ สร้างความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมทุนด้านงานวิจัยระหว่างกรมทรัพยากรน้ำ หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา เครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ๑) สำรวจความคิดเห็น/ความต้องการของชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการร่วมโครงการวิจัยกับกรมทรัพยากรน้ำ ๒) สัมมนาเชิงวิชาการ : การยกระดับงานวิจัยทรัพยากรน้ำเพื่อชุมชน (จัดประชุมระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อกำหนดแนวทาง/ประเด็นปัญหา/แผนงานที่จะดำเนินการวิจัยร่วมกัน)

๓.๒ พัฒนาความร่วมมือด้านงานวิจัยกับองค์กรต่างๆในพื้นที่ดำเนินการวิจัย อาทิ สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ และ/หรือ องค์กรเอกชน ได้แก่ ๑) สนับสนุนโครงการวิจัยที่เป็นความร่วมมือระหว่าง ทน. และองค์กรต่างๆ ๒) ดำเนินโครงการวิจัยร่วมกันระหว่าง ทน. หน่วยงานราชการอื่น เครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรต่างๆ ที่สนใจ

๓.๓ สร้างเครือข่ายนักวิจัยด้านทรัพยากรน้ำ ได้แก่ การเสวนา : แนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายนักวิจัยทรัพยากรน้ำ(จัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม/แลกเปลี่ยนประสบการณ์

และความคิดเห็นระหว่างนักวิจัย ทน. หน่วยงานราชการ เครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสนใจ)

กลยุทธ์การวิจัยที่ ๒. ใช้กระบวนการวิจัยท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๓ ประเด็นวิจัย ดังนี้

๓.๑ สนับสนุนให้นักวิจัยจากกรมทรัพยากรน้ำดำเนินการวิจัยด้าน ทรัพยากรน้ำร่วมกับเครือข่ายลุ่มน้ำ และชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัย ชุมชน/ท้องถิ่น โดยมีผู้แทนเครือข่ายลุ่มน้ำ/ชุมชนท้องถิ่น ร่วมดำเนินการตลอดโครงการวิจัย

๓.๒ ถ่ายทอดความรู้/ผลงานวิจัยในลักษณะที่เข้าใจได้ง่ายให้กับเครือข่าย ลุ่มน้ำ ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สัมมนาเชิงวิชาการ : การจัดการความรู้จากงานวิจัย ทรัพยากรน้ำสู่ชุมชนและท้องถิ่น (กิจกรรมถ่ายทอดความรู้จากการวิจัยสู่เครือข่ายลุ่มน้ำ/ชุมชนท้องถิ่น/ องค์กรที่สนใจ)

๓.๓ ติดตามและประเมินผลคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ ดำเนินการวิจัย ได้แก่ ติดตามสนับสนุนชุมชนและภาคีวิจัยในการขับเคลื่อนการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน (กิจกรรมติดตามและประเมินผลโครงการในพื้นที่ที่ดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว)

๔. ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๔. การขับเคลื่อนงานวิจัยด้านทรัพยากรน้ำ

เป้าประสงค์การวิจัย:

- ๑.) พัฒนาระบบบริหารงานวิจัยเพื่อสร้างงานวิจัยที่มีคุณภาพ
- ๒.) พัฒนาระบบบริหารงานวิจัยเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำวิจัยของกรมฯ

ตัวชี้วัด:

- ๑.) มีระบบบริหารงานวิจัยและติดตามประเมินผลโครงการวิจัย

กลยุทธ์การวิจัยที่ ๑. พัฒนาระบบการบริหารงานวิจัยและติดตามประเมินผลโครงการวิจัย ให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นวิจัย ดังนี้

๔.๑ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารงานวิจัยในรูปอิเล็กทรอนิกส์บน Website และช่องทางอื่นๆ ของกรมฯอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ เพิ่มให้มีหน้าเวปของงานวิจัยโดยเฉพาะเพื่อที่ จะสามารถนับจำนวนผู้เข้าชมและให้มีช่องทางที่ผู้เข้าเยี่ยมชมสามารถให้ข้อเสนอแนะ การนำงานวิจัยไปใช้ ประโยชน์ และถ้าต้องการขอข้อมูลไปใช้ให้ลงทะเบียนด้วย (พยายามให้มีการติดลิ้งค์มาจากกรมทรัพยากรน้ำ)

๔.๒ จัดการฐานความรู้และส่งเสริมให้เกิด “กลุ่มวิจัย” เพื่อร่วมกัน พัฒนาจัดทำข้อเสนอโครงการ สำหรับการขอทุนภายนอก ตามกรอบเวลาที่กำหนด ได้แก่ การสัมมนาเชิง ปฏิบัติการเพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยด้านทรัพยากรน้ำ (จัดเวทีสัญจรเพื่อส่งเสริมให้เกิดกลุ่มวิจัย/ เครือข่ายนักวิจัย กิจกรรมที่มีในเวทีฯ อาทิ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย การระดมสมอง ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย

๔.๓ พัฒนาระบบการพิจารณาจัดสรรทุนวิจัย (จากงบประมาณปกติ ของกรมฯ) ให้มีมาตรฐาน และเป็นธรรม

๔.๔ มีกระบวนการติดตามประเมินผลโครงการให้สามารถวัดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ ได้แก่ ๑) ศึกษาแนวทาง/รูปแบบ/วิธีการติดตามประเมินผลงานวิจัยของ ทน. ๒) ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นของนักวิจัยและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ๓) ทดลอง/นำร่อง ดำเนินการติดตามประเมินผลงานวิจัย

แผนงานวิจัยปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ตามร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ

ที่	โครงการวิจัยที่ได้รับความเห็นชอบจาก วช.
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘	การศึกษาวิจัยและพัฒนาวิถีชีวิตและบทบาทของชุมชนในพื้นที่วิกฤตอุทกภัย กรณีศึกษาลุ่มน้ำภาคใต้ การบริหารจัดการผักตบชวาโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในลุ่มน้ำท่าจีน กรณีศึกษา อบต. บางระกำ อ.บางเลน จ.นครปฐม (สวพ.) การศึกษาวิจัยการขับเคลื่อนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบผสมผสานของประเทศสู่การปฏิบัติ กรณีศึกษาลุ่มน้ำวัง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำสาขาห้วยชะยุ้ง ศึกษาการบริหารจัดการน้ำของชุมชน ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการลุ่มน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา การจำลองผลกระทบระยะยาวของการขยายตัวของเมืองต่อคุณภาพน้ำแม่น้ำลำตะคองตอนล่าง (สวพ.) การศึกษาการบริหารจัดการน้ำในครัวเรือนแบบยั่งยืนโดยเครือข่ายผู้หญิงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗	โครงการวิจัยเร่งด่วนตามร่างยุทธศาสตร์ รูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ดินถล่ม และภัยแล้งซ้ำซาก กรณีศึกษา จังหวัดกระบี่ สุราษฎร์ธานี การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ กรณีศึกษาจังหวัดกระบี่ สุราษฎร์ธานี สำรวจความต้องการงานวิจัยเพื่อพัฒนางานของกรมทรัพยากรน้ำ: กรณีศึกษาหน่วยงานส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค การติดตามสนับสนุนชุมชนและภาคีวิจัยในการขับเคลื่อนการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน สำรวจความคิดเห็น/ความต้องการของชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการร่วมโครงการวิจัย กับกรมทรัพยากรน้ำ ศึกษาแนวทาง/รูปแบบ/วิธีการติดตามประเมินผลงานวิจัยของ ทน. สำรวจและวิเคราะห์สถานการณ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำนิ่ง

แผนงานวิจัยปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ตามร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ

ที่	โครงการวิจัย	ดำเนินงานในกลุ่มจังหวัด
๑	วิจัยพัฒนาฐานความรู้ ระบบสำรวจจัดเก็บและการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ	กรุงเทพฯ
๒	วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและแบบจำลองทางอุทกวิทยา	กรุงเทพฯ
๓	วิจัยพัฒนาเพื่อวางระบบสืบค้นผลงานวิจัยด้านทรัพยากรน้ำของประเทศ	กรุงเทพฯ
๔	พัฒนาระบบฐานข้อมูลงานวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุดความรู้ที่เกี่ยวข้อง	กรุงเทพฯ
๕	แนวทางการลดผลกระทบด้านอุทกภัยและดินถล่ม	ภาคเหนือตอนบน ๒ เชียงราย น่าน พะเยาแพร่
๖	รูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ดินถล่มและภัยแล้งซ้ำซาก	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ เชียงราย น่าน พะเยาแพร่
๗	พัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๒ นครพนม มุกดาหาร สกลนคร
๘	การศึกษาสมดุลน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก	ภาคตะวันออก จันทบุรี ชลบุรี ตรัง ระยอง
๙	สำรวจและวิเคราะห์สถานการณ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำนิ่ง	ภาคตะวันออก จันทบุรี ชลบุรี ตรัง ระยอง
๑๐	การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนอย่างยั่งยืน	ภาคกลางตอนล่าง ๒ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรีสมุทรสงคราม สมุทรสาคร
๑๑	เสริมสร้างเครือข่ายบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์
๑๒	การวิเคราะห์และสังเคราะห์ชุดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	ภาคกลางตอนล่าง ๒ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรีสมุทรสงคราม สมุทรสาคร
๑๓	สำรวจความต้องการงานวิจัยเพื่อพัฒนางานของกรมทรัพยากรน้ำ : กรณีศึกษาหน่วยงานส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค	กรุงเทพฯ

ที่	โครงการวิจัย	ดำเนินงานในกลุ่มจังหวัด
๑๔	ติดตามสนับสนุนชุมชนและภาคีวิจัยในการขับเคลื่อนการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง ๑ ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์
๑๕	สำรวจความคิดเห็น/ความต้องการของชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการร่วมโครงการวิจัยกับกรมทรัพยากรน้ำ	ภาคกลางตอนล่าง ๒ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร

แผนการดำเนินงานและงบประมาณในปีงบประมาณ ๒๕๕๕-๒๕๕๖ ตามร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ

(หน่วย : ล้านบาท)

กิจกรรม	ปีงบประมาณ พ.ศ.					รวม
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	
๑. สำรวจความต้องการงานวิจัยของหน่วยงานส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค เพื่อนำมาพัฒนา งานด้านต่าง ๆ ของกรมฯ						
๒. ติดตามสนับสนุนชุมชนและภาคีวิจัยในการขับเคลื่อนการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน						
๓. สำรวจความคิดเห็น/ต้องการของชุมชน/อปท. ต่อการร่วมโครงการกับกรมทรัพยากรน้ำ						
๔. สัมมนาวิชาการ: ยกระดับงานวิจัยทรัพยากรน้ำ เพื่อชุมชน						
๕. การจัดการความรู้ร่วมเพื่อการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน						
๖. สัมมนาเชิงปฏิบัติการ : สัมผัสโครงการต้นแบบ การวิจัยเพื่อพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ						
๗. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ : พัฒนาศักยภาพ นักวิจัยทรัพยากรน้ำก้าวสู่ความเป็นนักวิจัยมืออาชีพ						

กิจกรรม	ปีงบประมาณ พ.ศ.					รวม
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	
๘. เสวนาทางวิชาการ “การวิจัยเพื่อพัฒนางาน กรมทรัพยากรน้ำ : ประสพการณ์การเรียนรู้ ร่วมกัน”	←				→	
๙. การเสวนา : แนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของภาคีเครือข่ายนักวิจัยทรัพยากรน้ำ	←				→	
๑๐. สัมมนาเชิงวิชาการ : การจัดการความรู้จาก งานวิจัยทรัพยากรน้ำสู่ชุมชนและท้องถิ่น	←				→	
๑๑. การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาข้อเสนอ โครงการวิจัยด้านทรัพยากรน้ำ	←				→	
๑๒. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็น ของนักวิจัยและบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อแนวทาง/ วิธีการติดตามประเมินผลโครงการวิจัย	←				→	
๑๓. ติดตามประเมินผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ	←				→	
๑๔. จัดทำรายงานประจำปีเพื่อรวบรวมและ สังเคราะห์ผลงานวิจัยของ ทน.	←				→	
รวมงบประมาณ	๑.๕	๑.๕	๑.๕	๑.๕	๑.๕	๕.๕

หมายเหตุ : เป็นแผนงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการงานวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ บทสรุปและอภิปรายผล

การศึกษาความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัยเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ และทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ (๒) นำข้อค้นพบมาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์การวิจัย และพัฒนาทรัพยากรน้ำ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ และ (๓) กำหนดแนวทางพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงานวิจัยให้สามารถสนองความต้องการของหน่วยงานภายในกรมทรัพยากรน้ำ โดยใช้วิธีทวิภาคีเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร นักวิจัยและข้าราชการสังกัดกรมทรัพยากรน้ำ จำนวน ๑๙๐ ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ๑๔.๐ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๕๗.๔ มีอายุระหว่าง ๓๖-๕๐ ปี ร้อยละ ๔๓.๖ ดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการ ร้อยละ ๕๓.๒ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๖๖.๔ มีอายุราชการ ๒๑ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๓๖.๓ เวลาที่ปฏิบัติงานในกรมทรัพยากรน้ำ ๔ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๕๓.๒ และไม่มีประสบการณ์งานวิจัย ร้อยละ ๖๓.๒

ในส่วนของผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานวิจัย สำหรับกลุ่มผู้บริหารและนักวิจัย พบว่าส่วนใหญ่เป็นการทำวิจัยในลักษณะของผู้ร่วมโครงการวิจัย รองลงมาคือเป็นหัวหน้าโครงการ และมีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ ๔๕.๗ ที่มีงานวิจัยในระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน

๕.๑.๒ การศึกษาผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ

จากการสำรวจว่ากลุ่มตัวอย่างเคยศึกษาผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำมากน้อยเพียงใดนั้น พบว่า กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยส่วนใหญ่เคยศึกษาผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๖ ขณะที่กลุ่มข้าราชการ มีเพียงร้อยละ ๔๕.๒ ที่เคยศึกษาผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ สำหรับผู้ที่เคยศึกษาผลงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ ระบุว่าเคยอ่านเคยศึกษาผลงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น/การมีส่วนร่วมของชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ การประเมินศักยภาพลุ่มน้ำ การประเมินความเสี่ยงดินถล่ม การวิเคราะห์คุณภาพน้ำ และอุทกวิทยา ตามลำดับ

๕.๑.๓ ประเภทงานวิจัยที่กรมทรัพยากรน้ำควรสนับสนุน

จากการจัดลำดับประเภทงานวิจัยที่กรมทรัพยากรน้ำควรสนับสนุน พบว่า ประเภทงานวิจัยที่กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยเห็นว่าควรได้รับการสนับสนุนเป็นลำดับที่หนึ่งคือ การวิจัยสถาบัน ลำดับที่สองคือ การวิจัยท้องถิ่น และลำดับที่สามคือ การวิจัยเชิงประยุกต์และการวิจัยเชิงนโยบาย

๕.๑.๔ บทบาทและทิศทางของงานวิจัยกรมทรัพยากรน้ำ

กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยส่วนใหญ่เห็นว่างานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ ควรมีบทบาทในการเสริมสร้างความรู้ให้กับบุคลากรกรมทรัพยากรน้ำมากที่สุด รองลงมาคือ มีบทบาทในการเสริมสร้างความรู้ให้ประชาชน/ชุมชนท้องถิ่น มีบทบาทส่งเสริมการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นรูปธรรม และมีบทบาทในการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ตามลำดับ

๕.๑.๕ ศักยภาพการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ

กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยส่วนใหญ่เห็นว่า ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งของงานวิจัยคือการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย จุดอ่อนคือ งบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย ความพร้อมด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ ทำวิจัยการบูรณาการความรู้/ร่วมมือของหน่วยงานในกรมฯ และทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่องานวิจัย ตามลำดับ ส่วนปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส คือ ความสัมพันธ์ระหว่างกรมทรัพยากรน้ำกับชุมชน และยุทธศาสตร์วิจัยของชาติ ส่วนอุปสรรคคือ ระบบบริหารงบประมาณของหน่วยงานราชการ สภาพทางการเมืองของประเทศ และชื่อเสียงของหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจในการจัดการทรัพยากรน้ำ ตามลำดับ

๕.๑.๖ แนวทางพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ

กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยส่วนใหญ่เห็นว่า ควรสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อพัฒนานักวิจัยของ กรมทรัพยากรน้ำมากที่สุด รองลงมาคือ สนับสนุนงบประมาณให้นักวิจัยเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ จัดสรรทุน/จัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัย การพัฒนาเครือข่ายนักวิจัยทั้งภายในกรมฯ เครือข่ายชุมชนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษา และจัดการประชุมเพื่อถ่ายทอด/เสนอผลงานวิจัย (เป็นการภายใน) เป็นประจำ ตามลำดับ

๕.๑.๗ ประเด็นวิจัยที่ควรสนับสนุน

กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยส่วนใหญ่เห็นว่า ประเด็นวิจัยที่ควรสนับสนุนมากที่สุดคือ การพัฒนาฐานความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ แนวทางการลดผลกระทบด้านอุทกภัยและดินถล่มโดยใช้มาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง แนวทางการบริหารจัดการน้ำและการเรียนรู้ปรับตัวของชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ/ภาวะโลกร้อน ความเป็นไปได้และความถี่ของการเกิดอุทกภัย/แผ่นดินถล่ม/ภัยแล้งจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือภาวะโลกร้อน และรูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย แผ่นดินถล่ม และภัยแล้งซ้ำซาก ตามลำดับ

๕.๑.๘ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ ๖๖.๓ ระบุว่า หากกรมทรัพยากรน้ำมีการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวิจัย ก็สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม โดยหัวข้อที่กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยสนใจมากที่สุด คือ การเขียนข้อเสนอโครงการ รองลงมาคือ การเขียนบทความทางวิชาการ ส่วนหัวข้อฝึกอบรมที่กลุ่มข้าราชการสนใจมากที่สุด คือ การวิเคราะห์ข้อมูล รองลงมาคือ ความรู้เบื้องต้นสำหรับการวิจัย

๕.๑.๙ ความสนใจทำวิจัยของกลุ่มข้าราชการ

กลุ่มข้าราชการ ร้อยละ ๕๑.๖ มีความสนใจที่จะทำวิจัย หากมีโอกาส ขณะที่กลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ ๓๕.๕ ยังไม่แน่ใจ

๕.๑.๑๐ ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ

กลุ่มผู้บริหารและนักวิจัยส่วนใหญ่ ร้อยละ ๔๕.๗ เห็นว่าการเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ ในกรมทรัพยากรน้ำมีส่วนร่วมจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย มีความจำเป็น โดยมีเหตุผลหลักคือ ช่วยให้ทิศทางการวิจัยมีความชัดเจน ลดปัญหางานวิจัยที่ซ้ำซ้อนกัน ได้ทางเลือกที่มีความหลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้ยุทธศาสตร์การวิจัยฯ สามารถตอบสนองความต้องการของกรมทรัพยากรน้ำและหน่วยงานในสังกัดได้ดียิ่งขึ้น และมีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ ๒.๙ ที่เห็นว่าการมีส่วนร่วมดังกล่าวไม่มีความจำเป็น เหตุผลก็คือยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นมานั้น ไม่เคยถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง

๕.๑.๑๑ ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อบทบาททิศทางการวิจัยกับตัวแปรอิสระ

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการงานกับความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ช่วงอายุ ปัจจัยด้านการงาน ได้แก่ สำนักที่สังกัด ระดับตำแหน่ง และอายุราชการ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน สังกัดสำนักแตกต่างกัน มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน และมีอายุราชการแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทและทิศทางการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๕.๒ สรุปข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานวิจัย

กลุ่มผู้บริหาร นักวิจัย และข้าราชการ ได้เสนอแนวทางพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ จำแนกเป็น ๔ หมวดหมู่หลักๆ ได้แก่ การบริหารงานวิจัย การพัฒนาคุณภาพงานวิจัย การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย และอื่นๆ สรุปรวมความได้ดังนี้

๕.๒.๑ การบริหารงานวิจัย

- ๑) เผยแพร่งานวิจัยให้มากขึ้น กว้างขึ้น เน้นประเด็นที่ประชาชนสนใจ
- ๒) ประชาสัมพันธ์ข่าวสารวิจัยให้บุคลากรของกรมฯ ได้รับทราบอย่างทั่วถึง
- ๓) สร้างเครือข่ายนักวิจัยทรัพยากรน้ำ เพื่อร่วมกันพัฒนางานวิจัย
- ๔) บูรณาการความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างหน่วยงานต่างๆ
- ๕) จัดประชุมวิชาการ เสนองานวิจัยในรูปแบบการจัดการความรู้ภายในกรมฯ
- ๖) สร้างระบบและกระบวนการพัฒนางานวิจัย เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
- ๗) แสวงหางบประมาณจากแหล่งทุนอื่นๆ
- ๘) พิจารณาจัดสรรงบประมาณวิจัยอย่างมีมาตรฐาน โปร่งใสและเป็นธรรม
- ๙) จัดทำแผนแม่บทการวิจัยทรัพยากรน้ำ เพื่อกำหนดทิศทางการวิจัยทรัพยากรน้ำที่ชัดเจน
- ๑๐) มีกระบวนการติดตามประเมินผลโครงการให้สามารถวัดผลผลิต ผลลัพธ์/ผลกระทบ
- ๑๑) จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทางการวิจัย และจรรยาบรรณนักวิจัยอย่างต่อเนื่อง

๕.๒.๒ การพัฒนาคุณภาพงานวิจัย

- ๑) ส่งเสริมงานวิจัยเชิงบูรณาการ เชิงสหวิทยาการ และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง
- ๒) พัฒนาคุณภาพงานวิจัยให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ

- ๓) สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง
- ๔) สนับสนุนการวิจัยสถาบัน เพื่อพัฒนาองค์กร หรือพัฒนางาน

๕.๒.๓ การพัฒนานักวิจัย

- ๑) พัฒนาศักยภาพนักวิจัยให้ความเป็นมืออาชีพ
- ๒) ส่งเสริมให้นักวิจัยเข้าร่วมประชุมทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง
- ๓) สนับสนุนให้นักวิจัยรุ่นใหม่ได้ศึกษาดูงาน ฝึกอบรม ฯลฯ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์วิจัย
- ๔) ส่งเสริมให้บุคลากรของกรมฯ ดำเนินการวิจัยเองมากกว่าการว่าจ้างที่ปรึกษา

๕.๒.๔ อื่นๆ

- ๑) ปรับกระบวนการทัศน์ของผู้บริหารให้เห็นความสำคัญของการวิจัย
- ๒) สนับสนุนให้นำเครือข่ายนักวิจัยทรัพยากรน้ำชุมชน เป็นกลไกขับเคลื่อนภารกิจของกรมฯ
- ๓) สร้างชุดความรู้หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติแบบลองผิดลองถูก
- ๔) งานวิจัยและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกรมฯ
- ๕) พัฒนาเครือข่ายนักวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ

๕.๓ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๑) สนับสนุนให้มีการทำวิจัยสถาบันเพื่อแสวงหาแนวทางพัฒนางานวิจัยของกรมฯ หรือสำรวจรวบรวมข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวางแผน/ตัดสินใจของผู้บริหาร รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผลเพื่อให้การวิจัยสถาบันมีคุณภาพเป็นที่น่าเชื่อถือ

๒) ประสานความร่วมมือด้านงานวิจัยแบบสหวิทยาการ ระหว่างหน่วยงานภายในกรมทรัพยากรน้ำ และ/หรือหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่น

๓) สนับสนุนประเด็นวิจัยที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ของกรมทรัพยากรน้ำ อาทิ การพัฒนาไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ฯลฯ

๔) สนับสนุนการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายร่วมกันระหว่างชุมชนกับกรมทรัพยากรน้ำ

๕) พัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยของกรมฯ รวมทั้งระบบการสืบค้นอัตโนมัติและระบบการเชื่อมโยงข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๖) ส่งเสริมให้นักวิจัยของกรมฯ มีส่วนร่วม/ความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในลักษณะเครือข่ายการวิจัย

๗) จัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัยอย่างครบถ้วน

๘) สร้างบรรยากาศการวิจัยให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๙) ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการสังเคราะห์งานวิจัย (Meta-analysis) ในหน่วยงานระดับต่างๆ อาทิ ระดับส่วน ระดับสำนัก และระดับกรม

บรรณานุกรม

- จำเรียง ภาวจิตร. (๒๕๓๖). “สาธารณมิติ” เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา ๔ เล่ม ๒. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสารมวลชน จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๓๒). **ปทานุกรมสังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์.
- วรรณลักษณ์ เมียนเกิด. (๒๕๔๙). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการค่านิยม ความคาดหวังของผู้สูงอายุ และพหุวัย สนับสนุนโดยเครือข่ายวิจัยสุขภาพ โดยมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กรุงเทพมหานคร: มิสเตอร์ก๊อบบี้ (ประเทศไทย).
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (๒๕๓๔). **การสร้างมาตรวัดในการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- สมยศ นาวิการ. (๒๕๓๔). **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- Best, J.W. (1977.) **Research in Education**. (3rd ed). New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Brown, Lesley. (1993). **The New Shorter Oxford English Dictionary on Historical Principles**. Oxford: Clarendon.
- Kurt Lewin. (2000). **Principles of topological psychology: Concepts and Appkication**. Cambridge: Harper & Rows Publishers.
- Remmer, H.H. (1955). **Introduction to Opinion and Attitude**. New York: Harper and Brothers Publisher Measurement.
- Webster’s New Twentieth. (1968). **Country Dictionary**. New York: World Publishing Company.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามชุด ๑ (สำหรับผู้บริหารและนักวิจัย)

ความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัย

เพื่อวางแผนยุทธศาสตร์และทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานวิจัยการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ข้อคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ และการบริหารจัดการงานวิจัยให้สามารถตอบสนองความต้องการของหน่วยงานภายในกรมฯ จึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและส่งคืนที่ **คุณปาริชาติ บ่อคุ้ม สำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา**

ภายในวันที่ **๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕** หรือ ส่งทางโทรสาร ๐-๒๒๙๔-๖๖๑๗ E-mail : richat46@yahoo.com

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง : โปรดให้ข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

๑. ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว)..... อายุ..... ปี

๒. ตำแหน่งในปัจจุบัน.....

๓. สังกัด ส่วน..... สำนัก.....

โทรศัพท์..... โทรสาร..... E-mail.....

๔. จบการศึกษา (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)

☐ ปริญญาตรี สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย/คณะ.....

☐ ปริญญาโท สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย/คณะ.....

☐ ปริญญาเอก สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย/คณะ.....

๕. อายุราชการ..... ปี ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในกรมทรัพยากรน้ำ..... ปี

๖. ประสบการณ์/งานวิจัย ☐ มี ☐ ไม่มี (ข้ามไปส่วนที่ ๒)

๗. ลักษณะการทำวิจัยของท่าน (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)

☐ หัวหน้าโครงการวิจัย ☐ กรรมการดำเนินการจ้าง/ตรวจการจ้างหน่วยงานภายนอก

☐ ผู้ร่วมโครงการวิจัย ☐ อื่นๆ ระบุ.....

๘. ในระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๐ - ปัจจุบัน ท่านมีงานวิจัย (ที่ไม่ใช่การว่าจ้าง) หรือไม่ หากมี โปรดระบุหัวข้องานวิจัย ผู้ร่วมวิจัย งบประมาณสนับสนุนและแหล่งทุน

☐ มีงานวิจัย ☐ ไม่มีงานวิจัย (ข้ามไปตอนที่ ๒)

หัวข้องานวิจัย	ปีที่เริ่มดำเนินการ	ปีที่แล้วเสร็จ	ชื่อนักวิจัยร่วม (ระบุสังกัด)	งบประมาณและแหล่งทุน

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัย

คำชี้แจง : โปรดให้ข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

๑. ท่านเคยอ่าน/ศึกษาผลงานวิจัยของหน่วยงานภายในกรมทรัพยากรน้ำหรือไม่

☐ เคยอ่านงานวิจัยด้าน (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ) ☐ ไม่เคย

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/การมีส่วนร่วมของชุมชน ☐ การประเมินความเสี่ยงดินถล่ม

☐ การประเมินศักยภาพลุ่มน้ำ ☐ การวิเคราะห์คุณภาพน้ำ ☐ อุทกวิทยา

☐ อื่นๆ ระบุ

๒. กรมทรัพยากรน้ำ ควรสนับสนุนงานวิจัยประเภทใดมากที่สุด (จัดลำดับ ๑ ถึง ๓ โดย ๑ = สำคัญที่สุด)

..... (ก) การวิจัยพื้นฐาน (การศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ โดยมีได้มุ่งนำไปใช้งานทางปฏิบัติ)

..... (ข) การวิจัยเชิงประยุกต์ (การศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง)

..... (ค) การพัฒนาเชิงทดลอง (การศึกษารูปแบบเพื่อสร้างนวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ & เทคโนโลยี)

..... (ง) การวิจัยสถาบัน (เป็นการศึกษาปัญหา/ความต้องการของกรมฯ เพื่อนำข้อค้นพบไปใช้ในการวางแผน นโยบาย รวมถึงการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาองค์กร)

..... (จ) การวิจัยท้องถิ่น (เป็นการศึกษาเพื่อตอบโจทย์ชุมชนท้องถิ่น)

..... (ฉ) อื่นๆ (ระบุ)

๓. ท่านคิดว่า งานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำควรมีบทบาทในทิศทางใด

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๑) เสริมสร้างความรู้ให้บุคลากรกรมทรัพยากรน้ำ					
๒) เสริมสร้างความรู้ให้ประชาชน/ชุมชนท้องถิ่น					
๓) ตอบสนองความต้องการของกรมทรัพยากรน้ำ					
๔) มีเอกลักษณ์/โดดเด่น แตกต่างจากหน่วยงานอื่นๆ					
๕) มีคุณค่าทางวิชาการ เป็นที่ยอมรับระดับชาติ					
๖) มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ เครื่องมือและเทคโนโลยี การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในสถานการณ์วิกฤต					
๗) เน้นวิจัยแบบสหวิทยาการเพื่อสร้างความรู้แบบบูรณาการ					
๘) เน้นการวิจัยเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ					
๙) เน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาทรัพยากรน้ำชุมชน บนความต้องการของท้องถิ่น					
๑๐) ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นรูปธรรม					
๑๑) พัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการน้ำ					
๑๒) สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ และนักวิจัยชุมชน					
๑๓) สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ทางสังคมและวัฒนธรรม					
๑๔) สร้างองค์ความรู้ใหม่/นวัตกรรมบริหารจัดการน้ำที่ทันสมัย					
๑๕) อื่นๆ ระบุ					

๔. ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ ในด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค
คำชี้แจง: ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องจุดแข็งหรือจุดอ่อน และโอกาสหรืออุปสรรค จากนั้นจึง ✓ ในช่องระดับผลกระทบ

ปัจจัยภายใน	จุด แข็ง	จุด อ่อน	ระดับผลกระทบต่อการวิจัย				
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑) นโยบายด้านการวิจัยของกรมฯ							
๒) ทศนคติของผู้บริหารที่มีต่องานวิจัย							
๓) งบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย							
๔) ความพร้อมด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ทำวิจัย							
๕) วิทยาลัยด้านงานวิจัยของผู้บริหาร							
๖) ศักยภาพนักวิจัยของกรมฯ ในการทำวิจัย							
๗) นำความรู้จากงานวิจัยมาสู่สังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น							
๘) การบูรณาการความรู้/ร่วมมือของหน่วยงานในกรม							
๙) การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย							
๑๐) ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปปฏิบัติได้							
๑๑) ผลงานวิจัยที่สนองตอบความต้องการของชุมชน/ท้องถิ่น/ประเทศ							
๑๒) ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน/ท้องถิ่น/ประเทศ							
๑๓) อื่นๆ ระบุ							
ปัจจัยภายนอก	โอกาส	อุปสรรค	ระดับผลกระทบต่อการวิจัย				
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๔) ระบบบริหารงบประมาณของหน่วยราชการ							
๑๕) สภาพทางการเมืองของประเทศ							
๑๖) ยุทธศาสตร์วิจัยของชาติ							
๑๗) ความสัมพันธ์ระหว่างกรมทรัพยากรน้ำกับชุมชน							
๑๘) ชื่อเสียงของหน่วยงานอื่นๆ ที่มีการกิจด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ							
๑๙) อื่นๆ ระบุ							

๕. การพัฒนางานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ ควรมีแนวทาง/วิธีการอย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๑. พัฒนาคุณภาพของงานวิจัย					
๑.๑ พัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับชุมชน					
๑.๒ สำรวจความต้องการงานวิจัย ทั้งภายในและภายนอกกรมฯ					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๑.๓ จัดการประชุมถ่ายทอด/เสนอผลงานวิจัย (ภายใน) เป็นประจำ					
๑.๔ สนับสนุนงบประมาณให้นักวิจัยเสนอผลงาน ในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ					
๑.๕ จัดให้มีระบบประกันคุณภาพงานวิจัย					
๒. พัฒนานักวิจัย					
๒.๑ จัดอบรม/สัมมนาเพื่อพัฒนาทักษะการวิจัยอย่างต่อเนื่อง					
๒.๒ สร้างความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างสำนักต่างๆ ในกรมฯ					
๒.๓ สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก/สถาบัน อุดมศึกษา/ชุมชนท้องถิ่น ในลักษณะเครือข่ายวิจัย					
๒.๔ สนับสนุนทุนวิจัยเพื่อพัฒนานักวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ					
๒.๕ จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทางการวิจัย และจรรยาบรรณนักวิจัยอย่างต่อเนื่อง					
๒.๖ สนับสนุนการสร้างนักบริหารโครงการวิจัย					
๓. การบริหารจัดการงานวิจัย					
๓.๑ จัดการฐานความรู้และข้อมูลข่าวสารในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์บน Website ของกรมฯ อย่างต่อเนื่อง					
๓.๒ จัดสรรทุน/จัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัย					
๓.๓ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการวิจัยอย่างต่อเนื่อง					
๓.๔ จัดเครื่องมือ อุปกรณ์ และอำนวยความสะดวกในการวิจัย					
๓.๕ ส่งเสริมให้เกิด “กลุ่มวิจัย” เพื่อร่วมกันพัฒนาจัดทำ ข้อเสนอโครงการ สำหรับการขอทุนภายนอก ตามกรอบเวลาที่กำหนด					
๓.๖ จัดประกวดงานวิจัย นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ อย่างต่อเนื่อง					

๖. กรมทรัพยากรน้ำควรให้ความสำคัญ/สนับสนุนการทำวิจัยในประเด็นใดบ้าง

ประเด็นวิจัย	ระดับความสำคัญ				
	มาก ที่สุด	มาก	พอ สมควร	น้อย	น้อย ที่สุด
๑) ความเป็นไปได้และความถี่ของการเกิดอุทกภัยแผ่นดินถล่ม และภัยแล้งจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ/ ภาวะโลกร้อน					
๒) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบต่อความ ต้องการใช้น้ำในทุกภาคส่วนและการปรับตัวของประชาชน					

ประเด็นวิจัย	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	พอสมควร	น้อย	น้อยที่สุด
๓) รูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย แผ่นดินถล่ม และภัยแล้งซ้ำซาก					
๔) ยุทธศาสตร์การสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ด้านปริมาณ คุณภาพ ช่วงเวลาการไหล					
๕) กำหนดกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบในอนาคต					
๖) แนวทางการบริหารจัดการ และการเรียนรู้ ปรับตัวของชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ/ภาวะโลกร้อน					
๗) แนวทางการลดผลกระทบด้านอุทกภัยและดินถล่ม โดยใช้มาตรการไม่ใช่สิ่งก่อสร้าง					
๘) การพัฒนา/ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการน้ำ					
๙) นวัตกรรม/เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชุมชนสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในท้องถิ่น					
๑๐) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยชุมชนมีส่วนร่วมในรูปแบบของการวิจัยท้องถิ่น					
๑๑) บูรณาการศาสตร์ด้านอุตุนิยมวิทยา ชลศาสตร์ น้ำใต้ดิน ฯลฯ ในการบริหารจัดการน้ำ					
๑๒) รูปแบบปากินได้บนพื้นที่ต้นน้ำที่มีผลต่อการเอื้ออำนวยน้ำให้กับชุมชนท้ายน้ำ					
๑๓) การบริหารจัดการความต้องการน้ำตามศักยภาพน้ำต้นทุน					
๑๔) การพัฒนาฐานความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ วิเคราะห์สถานการณ์น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องแม่นยำ					
๑๕) การพัฒนาแบบจำลองในการประเมินผลกระทบของโครงการพัฒนารูปแบบต่างๆต่อทรัพยากรน้ำ					
๑๖) อื่นๆ ระบุ					

ตอนที่ ๓ ความต้องการพัฒนางานวิจัย

๑. หากกรมฯ จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวิจัย ท่านสนใจเข้าร่วมหรือไม่
- ☐ สนใจ ☐ ไม่แน่ใจ (ข้ามไปข้อ ๓) ☐ ไม่สนใจ (ข้ามไปข้อ ๓)
๒. ท่านสนใจ/ต้องการพัฒนาทักษะการวิจัย ในด้านใดบ้าง
- ☐ การเขียนข้อเสนอโครงการ ☐ กำหนดปัญหา/โจทย์วิจัย ☐ การสร้างแบบสอบถาม
- ☐ การวิเคราะห์ข้อมูลโดย SPSS ☐ การเขียนบทความทางวิชาการ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
๓. การเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ ในกรมทรัพยากรน้ำ มีส่วนร่วมจัดทำ “ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ” มีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร
- ☐ จำเป็น เพราะ.....
- ☐ ไม่จำเป็น เพราะ.....
- ☐ ไม่มีความเห็น
๔. หากมีการประชุมเพื่อจัดทำ “ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ” ท่านสนใจเข้าร่วมหรือไม่
- ☐ สนใจ ☐ ยังไม่แน่ใจ ☐ ไม่สนใจ
๕. ข้อเสนอแนะการพัฒนางานวิจัย
-
๖. ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....
-

แบบสอบถามชุด (ข้าราชการ)
ความคิดเห็นและความต้องการพัฒนางานวิจัย
เพื่อวางแผนยุทธศาสตร์และทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานวิจัยการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ข้อคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ และการบริหารจัดการงานวิจัยให้สามารถตอบสนองความต้องการของหน่วยงานภายในกรมฯ จึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและส่งคืนที่ **คุณปาริชาติ บ่อคุ้ม สำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา ภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕** หรือ ส่งทางโทรสาร ๐-๒๒๙๔-๖๖๑๗ E-mail : richat46@yahoo.com

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง : โปรดให้ข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐

๑. ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว)..... อายุ.....ปี
๒. ตำแหน่งในปัจจุบัน.....
๓. สังกัด ส่วน..... สำนัก.....
 โทรศัพท์..... โทรสาร..... E-mail.....
๔. จบการศึกษา (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)
☐ ปริญญาตรี สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย/คณะ.....
☐ ปริญญาโท สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย/คณะ.....
☐ ปริญญาเอก สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย/คณะ.....
๕. อายุราชการ.....ปี ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในกรมทรัพยากรน้ำ.....ปี
๖. ประสบการณ์/งานวิจัย
☐ ไม่มี (ข้ามไปส่วนที่ ๒)
☐ มี ระบุหัวข้องานวิจัย.....

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัย

คำชี้แจง : โปรดให้ข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริง/ความคิดเห็นของท่าน

๑. ท่านเคยอ่าน/ศึกษาผลงานวิจัยของหน่วยงานภายในกรมทรัพยากรน้ำหรือไม่

☐ ไม่เคย

☐ เคยอ่านงานวิจัยด้าน (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)

- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/การมีส่วนร่วมของชุมชน ☐ การประเมินความเสี่ยงดินถล่ม
☐ การประเมินศักยภาพลุ่มน้ำ ☐ การวิเคราะห์คุณภาพน้ำ ☐ อุทกวิทยา
☐ อื่นๆ ระบุ.....

๒. ท่านคิดว่า งานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำควรมีบทบาทในทิศทางใด

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๑) เสริมสร้างความรู้ให้บุคลากรกรมทรัพยากรน้ำ					
๒) เสริมสร้างความรู้ให้ประชาชน/ชุมชนท้องถิ่น					
๓) ตอบสนองความต้องการของกรมทรัพยากรน้ำ					
๔) มีเอกลักษณ์/โดดเด่น แตกต่างจากหน่วยงานอื่นๆ					
๕) มีคุณค่าทางวิชาการ เป็นที่ยอมรับระดับชาติ					
๖) มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ เครื่องมือและเทคโนโลยี การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในสถานการณ์วิกฤต					
๗) เน้นวิจัยแบบสหวิทยาการเพื่อสร้างความรู้แบบบูรณาการ					
๘) เน้นการวิจัยเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ					
๙) เน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาทรัพยากรน้ำชุมชน บนความต้องการของท้องถิ่น					
๑๐) ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำอย่างเป็นรูปธรรม					
๑๑) พัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการน้ำ					
๑๒) สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ และนักวิจัยชุมชน					
๑๓) สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ทางสังคมและวัฒนธรรม					
๑๔) สร้างองค์ความรู้ใหม่/นวัตกรรมบริหารจัดการน้ำ ที่ทันสมัย					
๑๕) อื่นๆ ระบุ					

ตอนที่ ๓ ความต้องการพัฒนางานวิจัย

คำชี้แจง : โปรดให้ข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

๑. หากกรมฯ จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวิจัย ท่านสนใจเข้าร่วมหรือไม่

☐ สนใจ

☐ ไม่แน่ใจ (ข้ามไปข้อ ๓)

☐ ไม่สนใจ (ข้ามไปข้อ ๓)

๒. ท่านสนใจ/ต้องการพัฒนาทักษะการวิจัย ในด้านใดบ้าง

☐ ความรู้เบื้องต้นสำหรับการวิจัย ☐ กำหนดปัญหา/โจทย์วิจัย ☐ การเขียนข้อเสนอโครงการ

☐ การวิเคราะห์ข้อมูล ☐ การนำเสนอผลงานวิจัย ☐ อื่นๆ (ระบุ)

๓. หากมีโอกาสน ท่านสนใจจะทำวิจัยหรือไม่ เพราะเหตุใด

☐ สนใจ

☐ ไม่แน่ใจ (ข้ามไปข้อ ๕)

☐ ไม่สนใจ (ข้ามไปข้อ ๕)

๔. ท่านสนใจทำวิจัยหัวข้อใด.....

๕. สำนักวิจัยพัฒนาและอุทกวิทยารับสมัครสมาชิกเครือข่ายนักวิจัยทรัพยากรน้ำ ท่านสนใจเป็นสมาชิกหรือไม่

☐ สนใจ

☐ ไม่แน่ใจ

☐ ไม่สนใจ

๖. ข้อเสนอแนะการพัฒนางานวิจัย.....

๗. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ภาคผนวก ข

คณะผู้วิจัย

รายนามคณะดำเนินงานเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

๑. คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

๑. รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ (นายชัยพร ศิริพรไพบุลย์)	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการสำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา	กรรมการ
๓. ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ	กรรมการ
๔. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและประสานมวลชน	กรรมการ
๕. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาแหล่งน้ำ	กรรมการ
๖. ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ	กรรมการ
๗. ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและแผน สนผ.	กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการ สบจ.	กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการส่วนวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ สวพ.	กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการส่วนวิจัยและพัฒนาอุทกวิทยา สวพ.	กรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์คุณภาพน้ำ สวพ.	กรรมการ
๑๒. ดร.สุเทพ แสงทรัพย์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สวพ.	กรรมการ
๑๓. ดร.ภาณุ มนูญรวงศ์ นักธรณีวิทยาชำนาญการ สวพ.	กรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางสาวโสภา นพศิริ นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ สวพ.	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. คณะผู้วิจัย

๑. นางสาวโสภา นพศิริ	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ
๒. ดร.ภาณุ มนูญรวงศ์	นักธรณีวิทยาชำนาญการ
๓. นายธีระเดช คุรุจุมิ	นักธรณีวิทยาชำนาญการ
๔. นางสาวไพลิน บุญนะ	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
๕. นางสุภาณดา เชื้อสุวรรณ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
๖. นายอภัยพิรุณ สุวรรณชุตี	วิศวกรโยธาชำนาญการ
๗. นางการีมา วงษ์สิน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๘. นางสาวปาริชาติ บ่อคุ้ม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๙. นายณริศร์ วงษ์เสรี	พนักงานพิมพ์

ห้องอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
เลขที่ ๕๕๐๒
วันที่ - ๒ ก.ย. ๒๕๕๔
เวลา ๑๑.๓๘ น.

สำนักกรองอธิบดี 2
เลขรับที่ ๓๑๕๖
วันที่ ๑ ส.ค. ๒๕๕๔
เวลา ๑๕.๕๖ น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา ส่วนวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ โทร. ๐ ๒๒๔๘ ๖๖๓๓
ที่ ทส ๐๖๐๘/ ๑๕๔๔ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความเห็นชอบนำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ มาใช้เป็นกรอบ
กำหนดทิศทางงานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ

เรียน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ

เรื่องเดิม

ตามที่กรมทรัพยากรน้ำได้อนุมัติให้สำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา (สวพ.) ดำเนินการแผนงาน
วิจัยการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำ
ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ สำหรับใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทาง
งานวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ และกรมทรัพยากรน้ำได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและ
พัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ โดยมีรองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ (นายชัยพร ศิริพรไพฑูรย์) เป็น
ประธานคณะกรรมการฯ และได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการยกร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี
พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ จำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๔ ราย รายละเอียดตามคำสั่งกรมทรัพยากรน้ำ ที่ ๓๓๗/๒๕๕๔ ลง
วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๔ นั้น (เอกสารแนบ ๑)

ข้อเท็จจริง

๑) คณะอนุกรรมการยกร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙
ได้ดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ และนำเสนอร่าง
ยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ดังกล่าวต่อคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ.
๒๕๕๕-๒๕๕๙

๒) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ ได้
ประชุมพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะต่อร่างยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔
จากนั้นคณะอนุกรรมการฯ ได้ปรับแก้ร่างยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

๓) สวพ. ได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นของภาคส่วนต่างๆ ที่มีต่อร่าง
ยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ดังกล่าว เพื่อนำข้อมูลและข้อเสนอแนะมาพัฒนาและปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์การวิจัยฯ
ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยจัดขึ้นเมื่อวันอังคารที่ ๓๔ มิถุนายน ๒๕๕๔ ณ โรงแรมแกรนด์ ทาวเวอร์ อินน์
กรุงเทพฯ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนา จำนวนประมาณ ๘๐ คน ประกอบด้วยผู้บริหารและข้าราชการในสังกัดกรม
ทรัพยากรน้ำ ผู้แทนสถาบันการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย(สกว.) และองค์กรภาคประชาชน

๔) คณะอนุกรรมการ....

เรื่องกลับ กทท.
วันที่ 11/8/54
เวลา 13.35

๔) คณะอนุกรรมการฯ ได้แก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของร่างยุทธศาสตร์การวิจัย ฯ ตามข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้จากสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นฯ และนำเสนอร่างยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ดังกล่าวต่อคณะกรรมการฯ

๕) คณะกรรมการฯ ได้ประชุมพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จนเป็นยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ ฉบับสมบูรณ์ (เอกสารแนบ ๒) สามารถนำมาใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ

ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบในการนำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ มาใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทางการวิจัยของกรมทรัพยากรน้ำ ในปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ ต่อไป

(นายวิวัฒน์ โสเจยยะ)

ผู้อำนวยการสำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา

เรียน คทช.

เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ

วันที่ 16.2.54

(นายชัยพร ศิริพรโพบูลย์)
รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ

เรียน คทช.

09/16.2.54

- 2 ก.ย. 2554

(นายวิวัฒน์ โสเจยยะ)

ผู้อำนวยการสำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา

14450-041520

16.2.54

(นายจตุพร บุรุษพัฒน์)
อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ

